

DIRVA

THE FIELD

Nr. 4
Sausio-January 28, 1954
Cleveland, Ohio

Lietuvoje vėl vaidins rinkimus

Kovo 14 dieną Lietuvoje bus vykdomi "rinkimai" į Sovietų Sąjungos Aukščiausiąją Tarybą ir į Tautybių Tarybą. Aukščiausiosios Tarybos rinkimams Lietuva padalinta į 10 rinkimų apygardų, o Tautybių Tarybos — į 25 rinkimines apygardas. Iš kiekvienos apygardos bus renkamas vienas atstovas. Jau dabar pradėdamos skelbti "socialistines" tarp paskirų imonių rinkimų garbei. O kandidatai tik tiek, kiek reikia išrinkti...

ARDO VIENKIEMIUS

Per 1953 metus visoje Lietuvoje iš vienkienų į "kolūkinės gyvenvietės" perkelta "daugiau kaip tūkstantis" šeimų. Tad tuo tarpu vienkienų griovimas ir suvarinėjimas į kolūkinius kaimus vyksta lėtai: tokiu tempu visai programai įvykdyti reikėtų apie 300 metų... Bendrų gyvenviečių planų jau yra sudaryta 1,500. Vien projektams esą išleista per 6 milijonus rublių.

KO IŠMOKSTA

Priekulės ir Svėkšnos vidurinių mokyklų chorai išmoko eilę rusų ir ukrainų dainų, o šokių rateliai — rusiškų ir ukrainų šokių...

TIK TOKIA GAMYBA

Petrašiūnų popierio fabrikas pradės gaminti popierius laisvoms ir vokams. Šiais metais žada pagaminti 20 milijonų vokų. (Jei tie vokai būtų naudojami tik privatiems laiškam rašyti, tai kiekvienam nuo 15 metų amžiaus Lietuvos gyventojui tektų maždaug po vieną voką kas mėnuo...)

KEPA SPECIALISTUS

Suėjo treji metai, kaip Kaune įsteigtas Politechnikos institutas — inžinierių mokykla, turinti atstoti universitetinį tech-

nikos fakultetą. Šis institutas veikia buvusiuose Žemės Banko — Užsienių Reikalų Ministerijos namuose. Per trejus metus institutas jau suskubęs išleisti daugiau kaip 1000 inžinierių (!) ir jame dabar esą net 2,600 studentų. Jis rengia 18 specialybių inžinierius...

KĄ SKAITYS?

Valstybinė Grožinės Literatūros Leidykla šiais metais žada išleisti Lietuvoje 222 paskiras knygas, iš viso 3,717,000 egzempliorių. Į tą skaičių įeina ir knygelės vaikams bei gaidos. Štai ir autoriai, kuriuos patieks Lietuvos skaitytojams toji leidykla: Majakovskis, Budionovas, Makarenko, Ehrenburgas, Spasnovas, Kočetovas, Sundikas, Antonovas, Zakrukinas.

Iš lietuvių literatūros žada perspausdinti Bilūno raštų dalį, Kristijono Donelaičio "Metus" (240 metų nuo Donelaičio gimimo progą) ir net Baranauko Anykščių Šilėlių (ilustruota). Žada spausdinti ir tautosakas: Stanevičiaus ir brolių Juškų rinkinius. Iš dabartinių rašytojų žada tėti Cvirkos ir Vienuolio raštų leidimą. Be to atskirai perspausdinti Cvirkos "Žemė Maitintoja". Putino "Altorių Šešėly" žada išleisti rusiška leidykla Vienuolio "Puodžiunkiemis". Siemonaitės "Pikčiurnienė". Tai vis jau anksčiau pasirodę raštai.

Iš naujų raštų numatoma tik Dovydaičio romanas "Anksti rytą" ir Venčlovos romanas, kuris, anot jo paties naujajametinio pasipaskojimo, dar tik įspės.

Numatomi pradėdantių rašytojų eilių rinkiniai: Širvio "Žygio draugai" ir Giedrio "Kryžminė ugnis". Vaikams žada Maikne Rejdo "Raitelį be galvos", Jefremovo "Žvaigždžių laivai", Tuskabo "Juodąjį vėselą". Numatoma išleisti kiek knygų ir lenkų kalba.

Ką žada Berlyno konferencija?

Berlynan jau susirinko visi keturi posėdžiautojai, lydimi gausybės ekspertų ir palydovų. Maskva atsivežė ir komunistinės Kinijos dvylikos narių delegaciją, kuri, jei Molotovui bus nusileista, taip pat gali būti reikalinga.

Berlyno konferencijoj vakariečiai kels Vokietijos ir Austrijos problemas. Bandys Vokietiją suvienyti, o Austrijai gražinti pilną suverenumą ir išvesti esamas okupacines kariuomenes.

Rusija Berlyno konferencijoje, kad ir kalbėdama tais pačiais klausimais, sieks visokiomis priemonėmis, kad Vokietija niekad nebūtų apginkluota. Ir jei to nepasieks — iš konferencijos nieko neišeis.

Rusija, atsivežusi ir komunistinės Kinijos atstovus, dar bandys išgauti jai pripažinimą. Į konferenciją valstybės sekretorius Dulles išvyko kietai laikytis pasiryžęs. Jį dar palydėjo eilės pavergtųjų raštai, kad neprekiuotų pavergtaisiais.

Prancūzijos Bidault taip pat pažadėjo Vokietijos apginklavimo klausimo neįsimaityti į paliaubas Indokinijoje.

Edenas, kaip paprastai, liko paslaptinčiausias. Jis tik manas, kad dėl taikos formulės suradimo bus verta ir daugiau, negu dvi ar tris savaites posėdžiauti.

Pirmadienį, konferencijai prasidėjus ir jau pradėjus reikalus čiuipinėti, tuoj pasipylė komentarai, kad tai bus dar vienas bandymas pakartoti visa tai,

Prezidentas Eisenhoweris, vienu metų prezidentavimo progą, gavo iš vyriausybės kabineto narių šią kristalinę taurę, papuoštą prezidento antspaudu ir svarbesniais jo gyvenimo įvykių ženklais.

Gimnazijos namų reikalu

Paskutiniu metu užtinkame spaudoje įvairių nepagrįstų teigimų ir prasimanymų tvirtinimų Vasario 16 gimnazijai užpirtų namų reikalu. Gavome ir eilę užklausimų iš mūsų rėmėjų. Valdyba, nors jau anksčiau yra kai kuriais vėl keliamais klausimais pasisakiusi, praneša:

Lietuvių Bendruomenė Vokietijoje, atstovaujama Krašto Valdybos, yra teisme registruota organizacija su pilnomis juridinio asmens teisėmis, taigi ir su teise įgyti nekilnojamą turtą. Vasario 16 gimnazijai namai yra užpirti Bendruomenės, kaip juridinio asmens, vardu.

Bendruomenė yra teisėta užpirtų namų valdytoja ir savininkė, žinoma, kiek ją nevaržo sutartyje numatytos mokesčių sąlygos, su kuriomis taip pat yra susijęs įsirašymas į ipotekos knygas.

Valdyba su namų pardavėju nesibylinėjo ir ne tik kad nėra nustojęs įmokėti 45,000 DM, bet ir tokio pavojaus neturėjo.

Už įgytą turtą Bendruomenė neteks nieko mokėti "karo nuostolių išlyginimo" titulu ("Lastenausgleich").

Namų remonto, perstatymo ir pritaikymo gimnazijos reikalam darbai buvo tiesioginiai prižiūrėti Statybos Komisijos, kurią sudarė inž. J. Lepeška, gim. dir. A. Giedraitis ir tėvas Alf. Bernatoniš. Gimnazijos persikėlimas į naujus namus buvo susitrukęs tik dėl remonto dar-

bų eigos, kurie pagal sutartis turėjo būti anksčiau baigti. Kai darbai prieš Kalėdų šventes buvo užbaigti, gimnazija tuojau po Kalėdų atostogų, sausio mėn. 6-8 d.d., ten ir persikėlė.

Dėl namų ir vietos tinkamumo, pirkimo kainos ir p.n. pažymėtina, kad namai buvo nupirkti ne tik valdybos, bet ir gimnazijos atstovams bei tarybos nariams juos apžiūrėjus ir vyresnįs prėjęs išvados, kad jie tinkami. Panašų objektų kainą valdyba taip pat buvo anksčiau išstudijavusi ir rado, kad pasiūlytoji kaina yra visai priimtina. Bet ir kiekvienas, žinas Vokietijos sąlygas, iš augščiausių pasiteiktų davinį gali susidaryti tikrą vaizdą.

Valdyba prašo tautiečių, kurie nenori sąmoningai Vasario 16 gimnazijos reikalams paženkti — tokių, tikime, nėra — lengvabūdiškai netikslų samprotavimų ir nepagrįstų žinių neskleisti. Jei yra kam kokių neaiškumų ar abejonių, prašome kreiptis į valdybą ir ji mielai visais klausimais informuos, juo labiau, kad kai kuriuos juridinius klausimus nušviesti ir subjektyvinėmis pažiūroms pagrįstus pareiškimus atremti trumpuose pranešimuose neįmanoma. Pačiam suinteresuotajam turėtų būti maloniau išeiti viešumon su tikrais faktais net ir tokiu atveju, jei apskritai pačių reikalu pažiūros skirtingos.

P. L. B.

Vokietijos Krašto Valdyba

V L I K E

kas yra vakariečių taikos politika ir komunistinės pavergimo užmačios. Tam sudarė pagrindą Molotovo 44 minučių propagandinė kalba, kaip paprastai, visus apkaltinanti ir Rusiją į nekalto avinėlio rolę pastatanti.

ilgesnį laiką ėjęs trynimas dėl perrinkimo VLIKo ir Vykdo. Tarybos pirmininkų bei Vykdomosios Tarybos narių sudėties pa-

VISAM PASAULY

• Korėjos belaisvių, atsisakiusių grįžti pas komunistus paleidimas, vakariečių sveikinimas, kaip dar vienas aiškus pasipriešinimas Maskvos užmačioms. Peipingas ir Maskva tą žygį vadina sutarčių laužymu ir tarptautinių nusikaltimų.

• Ispanijoje vėl prasidėjo gyvesnis judėjimas, reikalaujantis Gibraltarą gražinti Ispanijai. Daugelyje miestų buvo surengtos demonstracijos prieš anglus. Ypač aktyvi studentija.

• JAV 1954 metų biudžetas sumoje 66 milijonų ir 570 milijonų dolerių, pasiūstas Kongresui, Ginklavimuisi skirta 68%.

• Prieš Berlyno konferenciją į pasitarimus buvo susirinkę Dulles, Eden ir Bidault. Susirinko ne Paryžiuje, kaip buvo planuota; bet Vakarų Berlyne.

• Indokinijoje prancūzai pradėjo didelį puolimą komunistinių jėgų. Perkirsta Indokinija vėl sujungta ir priešui padaryta daug nuostolių.

• Prancūzams naujų rūpesčių kelia Ispanijos Marokė prasidėjęs judėjimas, kuris nepalankus Prancūzijos politikai Marokė. Neslepama, kad tai ispanų atsilavinimas prancūzams už nedraugišką politiką Ispanijos atžviūgiu.

Rusijoj važinėjo keli JAV studentai jaunuoliai tvarką universitetinius laikraščius. Juos vežiojo komunistų agentai ir rodė gražiausias vietas ir norėjo laimėti jų palankumą. Į Pabaltijį nevezė. Nevisur leido fotografuoti. Studentų daryta nuotrauka Maskvoje, kur sovietinės vergės šluoja sniegą Maskvos Raudonojoje aikštėj.

Sveicarijoj mirė Max Niedermannas

Pusę šimto metų domėjosi lietuvių kalba ir jai aukojosi

Sausio 12 d. Neuchatelyje mirė prof. Max Niedermannas, pasižymėjęs kalbininkas ir nuosirdus lietuvių tautos bičiulis. Rašantis šias eilutes ilgus metus palaikė su vėlionių ryšius ir turėjo progą keliais atvejais jį lankyti bei su juo išsikalbėti. Kai paskutinį kartą parašėme jam laišką, palinkėdami laimingų Naujų Metų, susilaukėme atsakymo jau nebe iš jo paties, bet iš dukters, kuri pranešė liūdną žinią, kad profesorius viltiškai sergą ir kad jo dienos jau esančios suskaitytos. Ir iš tikrųjų, po kelių dienų iš šveicarų radiojo patyrėme, kad profesorius pasimirė, o kitą dieną gavome gedulingą žinią ir iš liūdnosios šeimos. Laikėme savo pareigą dalyvauti jo laidotuvsė (sausio 15 d.). Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės vardu padėjome lietuviškų spalvų kaspiniu perjuostą vainiką. Šeimos nariai patikrino, kad lietuvių užuojauta juos ypač sujaudinu, nes vėlionis buvęs didžiai prisirišęs prie lietuvių tautos. Galėjome iš savo pusės teigti, kad lietuvių tauta niekuomet neužmirš šio savo bičiulio bei lietuvių kalbos puoselėtojo.

Prof. Niedermannas buvo gimęs 1874 m. gegužės mėn. 19 d., taigi susilaukęs beveik 80 metų amžiaus. Niedermannas baigė gimnaziją Winterhure, o vėliau studijavo filologiją Ziuiriche ir Bazelyje, kur mokslus baigė 1897 m. Po to gilino žinias vokiškajam Freiburge, o ypač Paryžiuje, kur prof. A. Meilletas sudėdė lietuvių kalbą. Nuo to laiko, taigi su viršum pusės šimtmečio, talentingas kalbininkas nebenustojė domė-

jęsis mūsų gimtąja kalba, kuriai yra paskyręs nesuskaitomas savo ilgo gyvenimo valandas. 1899 m. Niedermannas pradėjo mokslinę karjerą Bazelyje, o paskum ir Neuchatelyje. Kelis dešimtmečius jis dėstė senąsias kalbas abiejuose universitetuose, kol 1925 m., gavęs ordinario profesoriaus laipsnį, pasiūlyko vien Neuchatelyje, ir tose pareigose išbuvo, iki 1944 m., kai susilaukęs 70 metų amžiaus išėjo į pensiją. Už nuopelnus Neuchatelio universitetui suteiktas Niedermannui garbės profesorius titulas.

Prof. Niedermannas specialybė buvo graikų ir lotynų kalbos, be to, jis dėstė sanskritą, rusų ir lietuvių kalbas, šalia to, lyginamąją kalbotyrą. Jis yra parašęs visą eilę mokslinių veikalų, kurie didžiai vertinami. Už nuopelnus mokslui prof. Niedermannui garbės daktaro laipsnius yra suteikę Rygos, Bezancono, Bazelio ir Ženevos universitetai, be to, jis buvo Institut de France narys-korespondentas bei kitų mokslinių institucijų bendradarbis. Skaitytojas, lygiu būdu kaip ir šios korespondencijos autorius, be abejo, pasigėrė, jog šio mokslininko ir išbandymo mūsų tautos bičiulio nepagerbė Vytauto Didžiojo Universitetas. Mūsų augstosios mokyklos vadovybė kažkodėl pasyškėdė šios garbės bei pripažinimo...

Paminėsime, kad prof. Niedermannas mokiniai buvo dabartinis Pensilvanijos universiteto prof. A. Sennas bei prof. F. Brenderis, kurie savo laiką dėstė Kauno universitete. Jo mokinių buvo ir italas G. Devoto, vėliau redagavęs "Baltijos Studijas" (Studi Baltici), kurias leido Italijos Rytų Institutas.

Prof. Niedermannas betgi neapsiribojo vien mokslininko darbais. Jis veikliai dalyvavo Neuchatelio kantono bei miesto viešajame gyvenime, buvo kantonalinio parlamento narys. 1919 m. jis buvo paskirtas šveicarų delegacijos Paryžiaus taikos konferencijoje nariu. Čia jis suėjo į pažintį su Lietuvos delegatais prof. A. Voldemaru, inž. E. Galvanauku, Martynu Yču, Dr. Šliupu ir kitais. Pirmojo pasaulinio karo metu, o taip pat po karo, prof. Niedermannas yra paskelbęs šveicarų spaudoje keletą dešimties straipsnių apie Lietuvą. Jis supažindino šveicarų visuomenę su Lietuva, gynė Lietuvos teises į Vilnių ir Klaipėdą. Savo vertingais straipsniais profesorius daug prisidėjo prie tada dar mažai žinomo Lietuvos vardo išgarsinimo šveicarijoje. Ir vėliau vėlionis gyvai sekė Lietuvos gyvenimą, ypač kalbotyros srityje. Nė vienas veikalas apie lietuvių kalbą nepraejo jo nepakomentuotas šveicarų, ita-

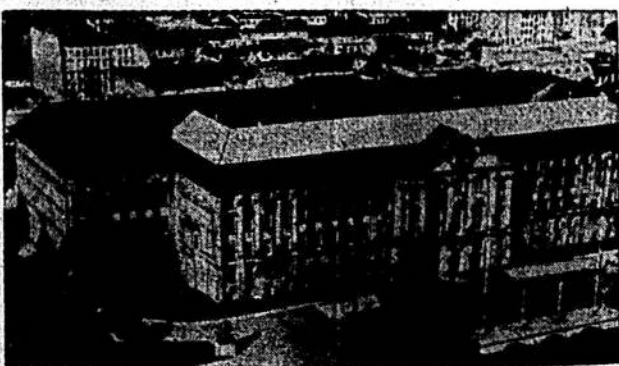
ly, prancūzų bei kitų tautų moksliniuose žurnaluose.

1921 m. prof. Niedermannas pirmą kartą apsilankė Lietuvoje. Nors kraštas buvo nuniokotas, bet Lietuva jam paliko neįšildomą įspūdį. Ligi to laiko profesorius tepažino Lietuvą iš rašto, dabar jis savo akimis galėjo pamatyti kraštą, kurio tautai bei kalbai jis jau kelis dešimtmečius reikė tiek meilės bei prisirišimo. Čia jame subrendo mintis įgyvendinti didžiulį sumanymą — išleisti lietuvių rašomosios kalbos žodyną. Jis kartu su kitais dviem šveicarais (prof. A. Sennu ir prof. F. Brenderiu) ėmėsi darbo ir štai 1926 m. išėjo pirmasis lietuvių vokiečių kalbos žodyno sąsiuvinis. Žodyną ėmėsi leisti žinoma vokiečių leidykla Carl Winter Heidelberg. Taip kiekvienais metais išeidavo maždaug po vieną sąsiuvinį, kol pagaliau karo metu vienas jau surinktas sąsiuvinis per Darmstadto bombardavimą žuvo liepsnuose.

Profesorius labai siejošosi dėl žodyno tolesnio likimo. Pasibaigus karui jis neatlaidžiai dirbo toliau pasiuntįjį darbą. Reikėjo suorganizuoti finansinę leidimo pusę. Suvargusios Vokietijos leidyklos vienos nebeįstengė to darbo atlikti; sumažėjo ir žodynui paklausa, nes Lietuva buvo atskirta. Į pagalbą atėjo Pensilvanijos universitetas, kuris finansiškai parėmė žodyno leidimą. Tokiu būdu po karo leidimo darbas vėl buvo atnaujintas ir laimingai išleisti du tomai. Jau išėjo ir trečiojo (paskutiniojo) tomo pirmieji sąsiuviniai. Mirus prof. Brenderiui, jo vietą užėmė lietuvis mokslininkas prof. A. Salys, Pensilvanijos universiteto profesorius.

Trumpai prieš Kalėdas gavome iš profesoriaus 22-tąjį sąsiuvinį, kuris baigiasi žodžiu "prabuvėlis". 1944 m. išėjęs į pensiją, Niedermannas paskutinius savo gyvenimo metus daugiausia skyrė šiam lietuvių kalbos žodynui. Kai savo laiką lankėme garbingąjį profesorį, jis reikė abejojimų, ar besulaukusių savo pasiuntiojo darbo galo. Deja, likimas nebeleidė jam išgyventi tos laimingos valandos, met neužmirš savo garbingojo bičiulio, kuris gynė jos teises svetimųjų tarpe ir kurios kalbos mokslui jis pašventė tiek savo gyvenimo valandų.

A. Gerulis

Šiuose Vakarinių Berlyno zonos pastatuose pirmą savaitę vyksta keturių užsienio reikalų ministrų konferencija. Kitą savaitę posėdžiaus Rytų Berlyne.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Baly Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išeina Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Baly Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

• Naujų žinių apie vergų darbus Sov. Sąjungoje parvežė grįžę iš TSRS vokiečių karo belaisviai. Tarp jų yra kelios dešimtys kalintų Vorkutoje. Jie papasakojo ir apie ten sutiktus lietuvius. Grįžusiųjų žiniomis, įvairiose Vorkutos stovyklose ligi paskutiniųjų laikų buvo itin daug lietuvių, vokiečių, lenkų, čekų ir prancūzų.

• J. Kapočius iš Bostono informuoja, kad Lietuvių Enciklopedijos antrasis tomas baigiamas spausdinti ir tuoj bus atiduotas rišyklon.

• Philadelphiajio susidariusi iniciatorių grupė Vasario 6 d. rengia operos solistės Juzės Augaitės dainų ir arijų koncertą. Koncertas rengiamas jos dainavimo 20 metų sukakčiai paminėti. Koncertas įvyks Schurz Memorial Hall — 420 Chestnut St.

• Bostono Vyrų Choras sausio mėn. 18 d. dainavo veteranams — Veterans Administration Hospital. Choras buvo pakviestas per So. Bostono St. Dariaus posto adjutantą J. Romaną. Po koncerto ligoninės vadovybė pareiškė chorui nuosirdžią padėką.

• 1953 m. BALF gavo piniginių aukų ir narių mokesčių iš viso \$92,924.22. BALF gautos daiktinės dovanos vertinamos \$107,191.60.

• Los Angeles miesto ir apylinkės lietuvių šiais metais Vasario 16-tąją ruošiasi paminėti

taip: vasario mėn. 13 d., šeštadienį, 8 val. vakare ruošiamas bendras paminėjimas Patriotic salėje; vasario mėn. 14 d., sekmadienį, pamaldos Sv. Kazimierio lietuvių bažnyčioje, o po pietų 1:30 val. — iškilmingi pietūs, įvairiose Vorkutos stovyklose ligi paskutiniųjų laikų buvo itin daug lietuvių, vokiečių, lenkų, čekų ir prancūzų.

• Praėjusios savaitės Dirvoje buvo pasakyta, kad Waterbury už A. Smetonos vėl pamaldos įvyko Sv. Jurgio bažnyčioje. Tur būti šv. Juozapo bažnyčioje.

• Bostono Lietuvių Mokytojų Draugija yra išleidusi "Naujuosius Skaitymus", kurie tinka vadovėlių mokykloms ir šiaip rekomenduotini kiekvienai šeimai. Knygos kaina 2,5 dol. Gaunama Dirvoje.

• "Bendrijos" Leidykla Vokietijoje, šiomis dienomis išleidė Venancijaus ALISO poezijos knygą "CASCATA CRISTALLINA". Ilustravo Vlada Stancikaitė-Abraitienė.

• Talento poeto 44 eilėraščių pro dainai egzotiškai skambančius žodžius prasiveržia stiprus savosios žemės balsas. Puikios iliustracijos padaro knygą dviejų meno šakų sintezę.

TAUTINĖS SĄJUNGOS SKYRIUOSE

DETROITO SKYRIUJE

Paskutiniame skyriaus narių susirinkime buvo išrinkta nauja skyriaus valdyba, kuri pareigomis pasiskirstys iki sekančio susirinkimo. Jis įvyks sausio mėnesį.

Naujus metus skyriaus nariai su būriu svečių sutiko p. Sims bute, jaukioje lietuviškoje nuotakoje.

Sausio 3 d. skyriaus iniciatyva buvo sukvietas Neringoje vietos lietuvių organizacijų atstovų pasitarimas a. a. prez. Smetonos minėjimo reikalu. Pasitarime dalyvavo ir minėjimo rengia Taut. Sąjunga, skautai, studentai, Rezistencinė Santarvė, Kultūros Klubas, Tėvynės Mylėtojų Draugija, Radijo Klubas, Vilniečių Sąjunga ir SLA. Buvo sudarytas minėjimo komitetas iš p. p. Banionio, Gaidžiūno, Korkatienės, Pauzės, Rekašiaus, Sims ir Tamošiūno.

Minėjimas-akademija numatoma surengti kovo mėn. 14 d. zvr.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS BOSTONE

Tradicinis skyr. N. Metų sutikimas, praėjo gražiausioje nuotakoje. Lygiai 10 val. apatiniam augstieji susirinkusiems svečiams Df. Kalvaitis persto meninės programos dalyvius: solistę Ponia Barmienę ir kompoz. Gaidelį. Su pasigėrėjimu solistė išpildė įvairių kompozitorių kūrinius. Bostono visuomenė solistę Barmienę tikrai yra pamilusi.

menė solistę Barmienę tikrai yra pamilusi. Gi kompozitorius Gaidelis, mielas T-hės S-gos svečias, atsidarė ne vienas, bet su savo choro yrais, kurie įnešė daug linksmumo N. Metų sutikime.

Po koncerto visi svečiai persikėlė į antrą aukštą. Lužo stalai nuo kruopščių šeiminių patiekalų. Seimininkavo: Lendraitienė, Eitavicienė, Ščiukienė, Kalvaitienė.

Po trumpų užkandžių, užgesus šviesoms, pasigirsta simboliškas varpo garsas, artėjantis prie salės. Lygiai 12 val. šviesos užsideda ir Jonas Kasmauskas prabyla. Primenia kėnciančią Lietuvą, kovojančius partizanus, tremtinius, kurie minutes tylą pagerbia — Himnas ir Ilgiausiu Metu.

Užkandžiant svečius pasveikina Ant. Matkoška Bostono Balfo pirmininkas — visų Vokietijoje vargstančių lietuvių vardu. Jis priminė, kad kėnciančio mūsų tautos dalis negali būti gražiai sutikti N. Metu, kaip mes, ir prašo jų neužmiršti. Po jo kalbos bemažant buvo sumesta \$57.10.

Visos N. Metų sutikimas paliko geriausius įspūdžių. Į N. Metų sutikimą iš Brocktono buvo atvykęs lietuvių patriotas, veikėjas Petras Vaičiūnas, A. Namaksy su Ponia — Bostono veikėjai ir kt.

NEW YORK

PREZIDENTO A. SMETONOS MINEJIMAS

Didžiojo lietuvių Antano Smetonos mirties 10 metų sukaktis labai įspūdingai buvo paminėta New Yorko lietuvių.

S. m. sausio 10 d. 9 val. rytą Angeli Karalienės bažnyčioje kun. Vytautas Piktura atliko pamaldas ir pasakė atitinkamą pamokslą. Pamaldų metu giedojė Metropolitan operos solistas Algirdas Brazis ir dainininkė Lilija Mickevičiūtė.

Po pietų įvyko iškilminga minėjimo akademija. Pirmaji žodį tarė akademijos metu Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorko Jonas Budrys. Po jo A. Merkeliškis skaitė paskaitą apie didžiulius A. Smetonos darbus Lietuvai, Vienybės redaktorius Juozas Tysliava savo paskaitoje atvaizdavo A. Smetonos veiklą Amerikoje. Vincas Rastenis paskaitė iš A. Smetonos raštų ištraukų, kuriose jo keltamas idėjas ir šiandien nėra nustojusios aktualumo.

Meninė akademijos dalį atliko operos dainininkė Vincė Jonuškaitė, Toska Daubaraitė-Skobeikiene ir A. Mrozinskas.

Nežiūrint nepalankių oro sąlygų, salė buvo sausakimiai prikimusi. Minėjimo turinys buvo tikrai labai įdomus ir vertingas, publikos laikysena — patyždinga. Tokio lygio minėjimą New Yorko lietuvių visuomenė seniai bebuvo mačiusi. Nepaprastas minėjimo pasisekimas byloja, kaip lietuviams yra brangios Lietuvos valstybės tradicijos ir kaip lietuvių visuomenė vertina savo prezidentą Antaną Smetoną.

Minėjimo komitetą, pirmininkaujamą Juozo Ginkaus, sudarė Lietuvių Tautinės Sąjungos abiejų vietos skyrių, Lietuvių Tautinių Korporacijų Sambūrio, Moterų Vienybės, "Sviesos" Sambūrio, Lietuvių Veteranų "Dariaus ir Girėno" Posto, Lietuvių Karių "Ramovės" Draugijos, "Vienybės" laikraščio atstovai.

Komitetas, padengs minėjimo išlaidas, akademijos metu surinktyje aukų 42 dolerių likutį paskyrė Prezidentui A. Smetonos monografijai leisti fondui. Pranas Pak.

DETROIT

RAMOVĖS SUSIRINKIMAS
L.S. "Ramovė", Detroito skyriaus sausio mėn. 31 d. 12 val. 30 min. kviečia visus savo na-

A. A. JONĄ ŽIŪRĮ PRISIMINUS

JULIUS SMETONA

Sausio 22 d. suėjo 10 metų nuo Jono Žiūrio, žinomo veikėjo Pijaus Žiūrio tėvo, mirties. Vėlonis buvo kilęs iš Suvalkijos. Amerikon atvyko 1898 metais, taigi buvo vienas ankstyvesniųjų ateivių. Man vėlonį pirmą kartą teko sutikti 1942 metų vasarą sūnaus Pijaus namuose, Lakewood.

Jau tada vėlonis buvo beko-pias į devintą dešimtį, bet buvo dar visai sveikas ir stiprus. Atrodė, kad dar daug metų gyvens. Ir būtų gyvenęs. Bet žiauria 1944 metų žiemą persalo, susirgo plaučių uždegimu ir, porą savaitių pasirgęs, mirė. Gal dar būtų pasveikęs, jei modernieji vaistai, kaip penicilinas, jau tada būtų buvę taip pritaikyti gydymui, kaip šiandien.

Susirinkimas, bus šv. Antano parapijos mokyklos patalpose. "Ramovės" Valdyba

SKAUTŲ VAKARAS

Vietos skautai rengia pirmą šiais metais parengimą Detroito lietuvių kolonijoje. Programa, kurią išpildys Clevelando Studentų Trio (N. Bartuškaitė, R. Malcanaitė, I. Žilinskaitė, vadovaujamas A. Bielskaus) susidės iš lietuvių liaudies dainų, klasikų kompozitorių kūrinių ir populiarios muzikos. Tarp kitų vakaro įvairumų numatomas bufetas ir šokiai, grojant Carl R. Rivera orkestrui.

Be trio, programoje dar solo dainuos trio dalyvė R. Malcanaitė, detroitietis Variakojytė ir pianinu skambins clelandietė Gailutė Klimaitė.

Vakaras įvyksta šeštadienį, sausio 30 dieną, buv. Lietuvių salėje. Pradžią 7 val. vakaro. Biletai gaunami pas vietos skautus ir prie "Eilino" Uniformuoti skautai ir skautės į salę bus įleidžiami nemokamai.

zvr.

Daug išgyvenęs, daug vargo patyręs, vėlonis buvo tarytum ažuolas plačiašakis, kurio ūksmėje taip gera pailgėti. Po keturiasdešimties metų gyvenimo Amerikoje jis vis dar tebėr dvelkė Lietuva: jo kalba buvo gryna, svetimybų nesužalota, o jis vis toks pat rimtas ir orus, kaip tvirtas Lietuvos ūkininkas. Rodo, dar šiandien tembatuotą žilaplaukį senelį sūnaus namų prieganyje besedintį ir mus, pabėgėlius, savo ramiu žvilgsniu sutinkantį. Kiek paguodos buvo tada, kai tėvynės netekimo žaizda dar tebebuvo visai nauja, sutikti taip toli nuo Lietuvos tiek daug lietuviškumo!

Jonas Žiūrys mirė ir buvo palaidotas šaltą sausio mėnesio dieną. Aš dar pagalvoju: ar ne ypatingas supuolimas, kad tiek daug vidinės šilumos turįs žmogus yra laidojamas tokia šalta diena? Bet tuoj atsiminiau, kad jam, kaip giliai tikinčiam žmogui, visai nesvarbus žemės šaltis. Jis juk išvyko į amžinojo gyvenimo kraštą, kuriame jį didelių metų skaičių jo laukė mylima žmona Barbora Karaliūtė-Ziūrienė ir duktė Izabelė Petruskienė. O be to, jis buvo palaidotas visai greta savo žmonos, kurios valia ta vieta jo būsimam kapui ir buvo palikta.

Jono Žiūrio mirties dešimtmčio sukaktis praėjo tyliai ir ramiai. Clevelande Pijus ir Felekus Žiūriai aplankė Kalvarijos kapines ir ant tėvo kapo padėjo puokštę gėlių, ta proga pagerbdami ir savo mirusių motiną. Bostono duktė Veronika Weyganienė tėvo atmintį atžymėjo, klausydamasi šv. mišių ir melsdamasi. O mes, draugai ir pažįstami, susikaupę galvojome: "Prieš dešimtis metų nustojo plaukus didelė ir tikrai lietuviška širdis".

Tremtyje mažytiai auga be pieno, be mėsos, be sviesto. Padėk jiems savo auka.

CAMBRIDGE, MASS.

Kiekvienais metais Cambridge ALTO skyrius ruošia Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą.

Siemet minėjimas įvyks vasario 14 d. Roberts School salėje (kampas Windsor ir Harvard gatvių). Koncertinėje dalyje tikimės išgirsti dainininkę p. Barmienę, Bostono vyrų chorą muz. Gaidelio vasovaujamą, vaikučius paruoštus mokyklos vaikučius paruoštus mokytojos Šmitienės ir kitus, kurių Cambridge lietuviška bendruomenė dar nėra mačiusi. Visus kviečiame dalyvauti.

ALTO Komitetas

PAJIESKOJIMAS
Jieškau Adelės Naujokaitės, kilusios iš Kybartų miesto, Vilniaus apskr. Vokietijoje gyvenimo Sheinfeldo stovykloje. Mano adresas: Natalija Kitiene, 22 Melbourne St., North Adelaide, South Australia.

ISTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūs namai arba rašalai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja ne įtraudos kompanijos pirm, ne į mokoma už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 252.

BERWING BRIQUETS
\$19.70 (No Dust or Slack)
POCAHONTAS STANDARD
\$17.50 (Medium Size)
KENTUCKY BLUE GRASS LUMP
\$17.25 (Hi-Heat Coal)
HOT FLASH LUMP OR EGG
\$13.75 (No Slack)
KENNY-ROBB COAL CO.
CH 1-5645

Centas nuperka daug
ELEKTROS

DVIEJŲ CENTŲ VERTĖS
Išverda jums pusryčių kavą
visą savaitę

THE ILLUMINATING COMPANY
ALWAYS AT YOUR SERVICE

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aukštųjų šimonių Likimas	3.50	Nemunas	2.50
Jova Simonaitytė		St. Kolupaila	
Anglų kalbos gramatika	2.00	Neramų buvo Laisvės Ašėjos	1.50
J. Kukanauza		B. Daubaras	
Anglų kalbos gramatika	1.00	Nusikaltimas ir bausmė I	3.00
V. Kamantaukas		F. M. Dostojevskis	
Anglų kalbos skaitymas	2.00	Ora pro nobis	4.00
V. Minkūnas		J. Gliuda	
Anoj pusėj ežero	1.50	Pirmoji naktis	1.50
P. Andriusis		L. Pirandello	
Aukso kirvis	2.50	Po Tėvynės dangum	2.00
Juozas Svaistas		Zodžiai vytės Nemunėlio.	
Barabas	2.25	Pavelkai V. Augustino	
Paer Lagerkvist		Petras ir Liucija	1.20
Baltasis Vilkas	1.00	Romėn Rolland	
K. Binkis		Pasaulio Lietuvių Žinynas	5.00
Balutis	1.50	Anicetas Simutis	
J. J. Bačiūno leidinys		Pragaro povalis	2.50
Baltaragio malūnas	2.50	V. Alantas	
K. Boruta		Pirmas rūpestis	2.00
Broliai Domeikos	2.50	Jurgis Jankus	
L. Dovydenas		Per Klausučių ūlytėlę	2.20
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Liudas Dovydenas	
B. Stundžia		Pietų vėjelis	1.00
Didžiosios atgailos	3.50	Vytė Nemunėlio	
R. Spalis		Paklydę paukščiai I	2.20
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Jurgis Jankus	
Stepas Zobarskas		Paklydę paukščiai II	2.50
Eldorado	1.80	Jurgis Jankus	
J. Svaistas		Pietų kryžiaus padangėje	4.50
Gyvačių lizdas	2.60	Sudarė Gaudys	
Francois Mauriac		Paskutinis Prūsų sukilėlis	2.00
Galvės Bernuko Nuotykių	5.00	M. Springborn	
R. Spalis		Petras širvokas	2.70
Gimdytoja	1.75	Juozas Svaistas	
Francois Mauriac		Po raganos kirvių	1.50
Giesmė apie Gediminą	2.00	Jurgis Jankus	
B. Sruoga ir V. Petravičius		Pabučiavimas	1.50
Gintariniai vartai	2.00	J. Grušas	
N. Mazalaitė		Raudonoji melodija	1.00
Gimtojo žodžio baruose	1.50	S. Laucius	
P. Jonikas		Raudonasis siaubas	1.25
Kaimynai	2.50	Salik Vogulov	
J. Paukštėlis		Raudonasis Tvanas	
Kazimieras Sapieha	2.50	Ignas Šelnius	
B. Sruoga		Raudoni batukai	1.50
Karoliai	2.50	Jurgis Savickis	
Guy de Maupassant		Itamybė man	0.90
Kaip jie mus sušaudė	1.80	J. Kėskas	
J. Petraitis		Sudie, pone Čipse	0.75
Kuprelis	2.00	James Hilton	
Ignas Šelnius		Strėlė danguje	2.00
Konradas Valenrodas	1.50	Henrikas Radauskas	
Adomas Mickevičius		Silakai ir vilkai	1.00
Keliai ir kryžkelės	2.50	Runcė Dandierin us	
Patinas		Senujų lietuviškų	
Kalmiečiai	3.00	knų istorija	
V. S. Reymont I-II-III-IV		V. Biržiška, kiet. virš.	2.00
I ir II dalis	3.00	papr. virš.	
III ir IV dalis	3.50	Saulės laikrodžiai	1.00
Kudirkos raštai	5.00	Henrikas Nagys	
Kregždutė	1.50	San Michael knyga I	2.50
A. Rinkūnas		Axel Munthe	
Krevė Mickevičius	2.00	San Michael knyga II	2.50
Kiškučio vardinės	1.50	Axel Munthe	
Stasys Dziugas		Šventieji akmenys	2.00
Kellai į pasisekimą	2.00	Faustas Kirša	
Grabau - Grabauskas		Šventoji Lietuva	3.00
Lietuvių Kalbos Istorija	3.00	Jurgis Savickis	
Dr. P. Jonikas		Šventoji Inga	2.50
Lietuvių tautos kelias I ir II d.	3.00	A. Škėma	
M. Biržiška		Sapnu pėdomis	1.00
Lietuviškai angliskai žodynas	5.00	V. Kazokas	
V. Pėteraitis		Teresė Neumanaitė	3.00
Lietuvių vardynas	7.00	Tarp žalsvų palapinių	3.00
(iristas)		P. Keičūnas	
Lietuvos pinigai	5.00	Tėvų pasakos	1.90
Juozas K. Karys		A. Giedrius	
Lietuvos pinigai	5.00	Tolmieji kvadratai	2.00
Likimo žaismas	2.50	J. Grišmanauskas	
H. Lukoševičius		Tautosakos Lobynas	3.00
Loreta	1.80	J. Baly	
Stasius Būdavas		Tomas Nipernadis	2.50
Lietuva	2.75	August Gailit	
A. Bendorius		Tarp pėlių ir vyrų	1.25
Laiškai žmonėms	2.00	John Steinback	
G. Papini		Tėvelių pasakos	0.80
Lietuvių kalbos vadovas	4.50	A. Giedrius	
Red. prof. Skardžius		Ugnies pardavėjas	1.00
Lietuviškos pasakos	2.50	Baly Rukša	
J. Baly		Vanagaitis	2.00
Lietuvių poezijos antologija	6.00	monografija	
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis		Vilnius tarp audrų	5.50
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	1.50	J. Ciešas (iristas)	
A. Giedrius		Velykų pasakos	1.00
Lietuvių archyvas	3.00	N. Butkienė	
Bolševizmo metai	3.00	Vidurnakčio vargonai	1.50
Lietuvos Valstybės	1.25	Ceslovas Grincevičius	
Konstitucijos	0.70	Vyturėliai Laukuose	0.75
Lietuva tironų Pančiuose	1.50	Vikt. Simaitis	
B. T. Dirmeikis ir V. Rastenis		Trylika nelaimių	1.25
(Jonas Andriūnas ir Petras		R. Spalis	
Svyrius)		Valkų knygelė	1.50
Moters širdis	2.50	M. Valančius	
Guy de Maupassant		Varpai skamba	2.50
Lietuvių Literatūra	2.00	Stasius Būdavas	
Pranas Naujokaitis		Vieneri metai ir viena savaitė	1.50
Mėnuo vad. medaus	2.50	B. Gaidžiūnas	
N. Mazalaitė		Tauptioji Virėja	2.00
Meškiukas Rudnosukas	2.00	Užuovėja	3.50
Vytė Nemunėlio		M. Katiliskis	
Namai ant smėlio	2.00	Žmonijos likimas	3.50
J. Gliuda		V. Bagdonavičius	
		Žemaičių žemė	1.50
		Žemaičių krikščias	3.50
		P. Abelkis	

Visos knygos siunčiamos pastu. Užsakant pinigų siųskite: DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.

Klaidingi išvedžiojimai

A. MUSTEIKIS, Detroit

Praėjusių metų "Dirvos" 53 m. V. Bartkus rašinė "Rūdijančio lobio" skaudžiai užgavo kiekvieną lietuvį, o ypač Lietuvos ūkio atstatymo studijų komisijos narius ir jos bendradarbius, kurie tiesiogiai dirba Lietuvos ūkio atstatymo planavimo darbu. V. Bartkus, aimanuodamas dėl lietuvių inteligento dabartinės padėties, prieina lietuviui neprimtinų samprotavimų. Jis rašo: "Juk daug tikresnis reikalas sugrąžinti Lietuvai pažangą, kurybingą, pažangiausių kraštų mokslu ir patyrimu apsirūvusį inteligentą specialistą, o ne fabriku atmosferoje rūdijantį, "nusišpecializavusį", šiuo dienu Lietuvos gyvenimo ir pasaulio pažangos nepažįstantį inteligentą paruoštą Lietuvos atstatymo planą" (m. pabraukta).

Šitoks V. Bartkaus Lietuvos ūkio atstatymo planavimo aiškinimas yra visiškai nesuprantamas lietuviui inteligentui, besisielojančiam Lietuvos ūkio atstatymo bei lietuvių ugdymo ir jos meilės palaikymu. Kaip kiekvienas darbas reikalauja anksto aptarimo, taip Lietuvos ūkis juo labiau reikalauja kiek galima racionalios ir nuodugnesnio jo atstatymo būdų išpriemonių išnagrinėjimo.

Nemanyčiau, jog V. Bartkus būtų priešingas Lietuvos ūkio racionaliesniam atstatymui, bet jo išvedžiojamas būdas ir siūlytos priemonės, kiek jos liečia dabartinio metu planavimo problemą, yra netikslios, mums lietuviams žalingos ir klaidina visus tuos, kurie šio darbo nedirba ir nėra pakankamai įsigilinę j Lietuvos ūkio atstatymo planavimo darbus ir nenuvoka, kuria kryptimi tas planavimas yra vykdomas arba kas jį vykdo. V. Bartkus savo klaidingus samprotavimus remia tuo, jog dauguma lietuvių inteligentų nedirba savose profesijose ir tuo būdu jie tartum nėra kompetetingi Lietuvos ūkio atstatymo studijoms bei planavimui.

Paziūrėkime, kaip gi iš tikrųjų yra, kas ir ką planuoja ir ar jie yra kompetetingi tam darbui. Štai, urbanistika, miestų ir kaimų (ar ūkininkų sodybų bei jų trobsių) statyba, energijos ūkio, susisiekimo su transportu, pramonės su amatais studijuojama, medžiaga ruošia ir kartu planuoja žymūs lietuvių inžinieriai — ne tik teoretikai, bet ir praktikai, kurie savo specialybėse turi didelį stažą, patyrimą ir kurie rinko reikiamą medžiagą ne tik Vokietijoje gyvendami, bet ir čia gyvendami ir dirbdami savose profesijose arba labai joms artimose. Ir V. Bartkus daromi prieštariai dėl inteligento fabriko rūdijantį yra visiškai neteisingi. Šiandien niekam nėra paslaptis, kad lietuvių inžinieriai beveik visi dirba savo profesijose, o kiti net ir savo specialybėse. Todėl šios Lietuvos ūkio atstatymo dalies studijiniai darbai ir medžiagos rinkimas planavimui yra naudingi ir tikslingi. Miestams, kaimams, energijos ūkiui, pramonei ar amatams planuoti visiškai pakanka žinoti, kas dabar dedasi Lietuvoje ir kas galėtų būti po III-jo pasaulinio karo, jei toks būtų. Planavimo principai visada pasiliks tie patys, gali būti reikalo keisti dedales. Šios srities darbai sudaro ne mažiau

kaip 50% viso mūsų planuojamo ūkio.

Miškų problema yra žinomų mūsų specialistų rankose. Jie Lietuvos miškų būklę gerai žino, ir kiekvienam lietuviui aišku, kad mūsų miškai bus išnaikinti, ir kad šioje srityje svarbiausią problemą sudarys atželdinimas. Miškų srities specialistai ne visi dirba savose profesijose, bet vienas kitas jau įsitraukia. Štai prof. Kupronis dirba augštoje miškų mokykloje ir savo patyrimus visada perduos savo kolegoms.

Socialinės politikos problema nagrinėjama asmenų, kurie gerai nusimano toje srityje. Pagaliau, kiekvienas mūsų inteligentas tai jaučia ant savos kupros.

Žemės ūkio atstatymo planavimas yra vienas sudėtingiausių, bet ir čia yra daug sričių, kurių ne tik galimos, bet ir naudingos dabartinių studijų. Paminėkime prof. Manelio atbaigtą naudingą planavimo darbą dėl žemės reformos. Ar galima, kaip daugiau, bendrai tarti, pridėti prie jo darbo. Gairės nusmaikytos, smulkesnės gali būti pakeistos vietoje, kai reikės tąją reformą vykdyti. Palieskime dr. agr. Verbicko arklinių kystės planą. Kai jame nenaudinga? Planas platus, apgalvotas, naudingas tiems, kurie jį Lietuvoje vykdyt. Dar visa eilė žemės ūkio sričių neišnagrinėtų ir reikalinga darbuotojų. Gyvulininkystės sritis, (be arklių), dar nepajudinta. Bet ir šioje srityje ir žemdirbystėje turime galingi ir tikslingi. Miestams, kaimams, energijos ūkiui, pramonei ar amatams planuoti visiškai pakanka žinoti, kas dabar dedasi Lietuvoje ir kas galėtų būti po III-jo pasaulinio karo, jei toks būtų. Planavimo principai visada pasiliks tie patys, gali būti reikalo keisti dedales. Šios srities darbai sudaro ne mažiau

Kai iškovojo nepriklausomą gyvenimą pradėjome gyvulinkų gerinti, tai buvo labai daug klaidų padaryta įveikiant veislinę medžiagą ne iš tų kraštų, reikalo keisti dedales. Šios srities darbai sudaro ne mažiau

jį paruošti. Šiandien mes turime pakankamai specialistų, kurie žino ko reikia Lietuvos kraštui.

Finansams ir prekybai projektuoti yra pakankamai pasiruošusių žmonių ir jie dažniausiai nerūdią fabrikuose.

Apskritai tariant, Lietuvos ūkio atstatymo planavimas yra visiškai galimas, naudingas ir būtinas. Kad nevisi lietuviai inteligentai dirba savose profesijose, tas ne kiek nesumažina planavimo būtinumo ir svarbumo.

V. Bartkus dar nurodo, jog "...sugrįžę iš užsienio, būdavo vieni geriausių nepriklausomos Lietuvos pažangos varyklių". Perdėtas aiškinimas. Buvo ir tokių, kurie sugrįžo ir nieko kraštui nedavė. Antra, mūsų krašto kultūrinis ir ūkinis gyvenimas rėmėsi krašte išmokytais ir paruoštais specialistais. Užsienyje paruoštų buvo, palyginti, nedaug. Tie, kurie specializavosi, buvo naudingesni, o kurie nepažinę savo krašto baigė užsienyje mokslus, negreit prigijo. Buvo ir išimčių.

Kad inteligentai nerūdyt ir nežengtų atgal, kaip V. Bartkus nurodo, reikia naudotis plačia ir gausia specialia literatūra, tiek angliška, tiek vokiška. Intelektualinis dvasinis ar profesinis maistas guli specialioje literatūroje, ne tik jo specialiam darbe. Be reikalo tiek daug aiškinam. Teisininkas gali studijuoti šveicarių, amerikiečių ar vokiečių teisyne ir jis žengs pirmyn, jis nerūdyt. Agronomas gali sekti naująją literatūrą, laukų bandymų stotis, specialistas, kuris dirba, bet ir šioje srityje ir žemdirbystėje turime galingi ir tikslingi. Miestams, kaimams, energijos ūkiui, pramonei ar amatams planuoti visiškai pakanka žinoti, kas dabar dedasi Lietuvoje ir kas galėtų būti po III-jo pasaulinio karo, jei toks būtų. Planavimo principai visada pasiliks tie patys, gali būti reikalo keisti dedales. Šios srities darbai sudaro ne mažiau

Kad iškovojo nepriklausomą gyvenimą pradėjome gyvulinkų gerinti, tai buvo labai daug klaidų padaryta įveikiant veislinę medžiagą ne iš tų kraštų, reikalo keisti dedales. Šios srities darbai sudaro ne mažiau

— Baigdamas noriu pažymėti,

JAV Laivyno sekretorius Robert B. Anderson įteikia pasižymėjimo medalius tiems karžiams, kurie būdami komunistų nelaisvėje atlaikė kankinimus, badą ir grasinimus. Jie ne tik patys vyriškai išsilaikė, bet ir kitus ragino savo garbingą kario priesaiką nesulaužyti.

I MŪSŲ MIELUS LITUANISTUS

KURIAI INDOEUROPIEČIŲ KALBŲ SAKAI PRISKIRIAMOS BALŲ KALBOS?

Elilniam raštingam lietuviui ligi šiol buvo žinoma, kad baltų (prūsų, lietuvių ir latvių) kalbos sudaro atskirą indoeuropiečių kalbos šeimą ar šaką. Taip mums aiškino mokyklose ir tai visai pagrįstai, nes su tuo sutiko ir svetimieji baltistai bei kiti lingvistai. Tą patį skelbė įvairūs jų leisti leidiniai, pvz. Languages of Europe and the Near East žemėlapyje, išleista Morris Jastrow Jr., Chicago

kad Lietuvos ūkio atstatymo planavimas yra naudingas, būtinas. Ir kiekvienas, kuris tik gali, turi prie jo prisidėti, bet neimanuoti.

— New York, (apie 1924 m.), indoeuropiečių kalbos skirstomos: Teutonic, Romanic, Slavonic, Hellenic, Baltic, Celtic, Iranian, Armenian ir Thracio-Illyrian. Įvairiose enciklopedijose, k. a. Meyers Lexicon (1924), Bolšaja Sovetskaja Enciklopedija (1938), Encyclopaedia Britannica (1945), baltų ir slavų kalbos taip pat neįjungiamos.

Visai kitas vaizdas jau knygoje Russian and the Slavonic Languages, by W. J. Entwistle and W. A. Morison, išleista Faber, London, 1949 m. Pagal juos indoeuropiečių kalbos skirstomos: Baltic-Slavic, Iranian-Indic, Armenian, Albanian, Greek, Celtic-Latin ir Germanic.

Kiek kitokį paskirstymą varuoja populiarius Webster's New International Dictionary (1949),

bet ir čia baltų kalbos priskiriamos Balto-Slavic šeimai.

Func & Wagnalls New Standard Dictionary, New York-London (1946) vartoja net Slavo-Lithuanian ir tik skliausteliuose žymi Balto-Slavic.

Panašiu keliuėjo ir laikurie senieji veikalai, pvz. Brockhaus Konversation — Lexicon (1894) taip pat vartojo Baltisch-Slawisch terminą.

Rodos negalima manyti, kad kalbotyros mokslas skirstydamas kalbas atskiromis šeimomis, turėtų prisitaikyti prie besikeičiančio politinio tautų skirstymo. Tačiau šis baltų kalbų atvejis tai lyg ir patvirtintų, o kietai kalbų lingvistų ir leidėjų elgesys yra visai nesuprantamas.

Būtų malonu, kad mūsų lituanistai šį klausimą kiek plačiau apaiškintų.

J. Mockaitis

VYSKUPAS IR VELNIAS

IGNAS J. SEINIS

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Vyskupo Frosto buvo pataikyta kaip tik tuo metu, kai jauno nuomininko sužinovta, kad jis per pigiai pardavė tik ką išskultus kviečius. Nebūt pasiskubinęs, bent trejetą dienų lūkerėjęs, būtų gavęs kitą kainą. Vyskupas Frost pusiau juokais pradėjo apie tai, kad ūkininkui tiek pat svarbu mokėti išnaudoti geras progas, kaip ir nepersiskubinti. Pailiustravimui vyskupui Frostui nestigo gyvenimiškų pavyzdžių. Pasirodė, kad jo būta gero nuotaikoj, kaip iš dangaus gauta įkvėpimo.

Netrukus savo nuotaika vyskupas Frost neblogai nuteikė ir nusiminusį ūkininką. Šiaip kieta ir lankščiai apvalų kaip riešutas, nuo oro ir konjunktūrų permainų rausvai rudai įdirzusių. Naujų vilčių atsigriebti gavęs, nušvytęs, ūkininkas išsikvietė seserį. Ji nežinodama, ko laukti ar ko tikėtis, atrodė, nabagė, kaip šalnų pakasta. Vyskupui neprotestuojant, lūkestingai šypsant, brolis paragino seserį paruošti augštam svečiui vakarienei.

Kai visi trys sėdo vakarienei, šeimininkė vaidinančiai Ellen jau buvo aišku: gero vyskupo spėta iš jos brolio, šaltaširdžio, kievio, padaryti minkštą vašką. Jo akys abėjo šiltai ir taiklingai, kaip altoriuje šventadieniškai degančios žvakės. Nors komplimentai, tyčia, vyskupo Frosto buvo palikti, kai visi trys susėd prie stalo. Dabar vyskupas Frost, be didesnių perėjimų, natūraliai, gerėjosi buvusio vyskupinio ūkio tvarkymu, jo padidėjusiu našumu, pasakojo ką gero girdėjęs apie jo pavyzdžius ūkvedžius, brolių ir seserį. Pagyrė sesers grožį, dailiai patiektus gardžius valgius, pasindomavo; todėl brolis ligi šiol dar nevedė. Nors ir neslėpė, daugeliui žinomos patirties, kad ir su vedybomis ar jaunųjų meile neretai atsitinka taip ir ūkininkavime. Neretai per daug pasiskubinamą ar praleidžiamą tikros progos.

— Moterys meilėje dažnai pasiduoda per didelėms viltims, pačios sužydi iliuzijomis, — pasakė vyskupas Frost švelnią aliuziją. — Na, bet kai pamato kad apsigyly, neša jos savo kanciją daug didesniu didvyriškumu nei apsigyly vyras. Iš viso, moterys gyvenime labai daug, per daug aukoja ir kenčia.

Ir brolis ir sesuo susimąstė. Taiklingai, surasdami bendrą vagą. Vienas j kitą žvilgterėjo beveik kaip sesuo ir brolis.

— Gal manot, kad aš esu pavydingas vyras? Oi, ne! Ir mano žmona turi daug kuo manim nusiskusti. Nemažai dėl manęs kenčia.

Tas prisipažinimas visiškai pagavo brolių ir seserį, artėjimą tarp abiejų padidino.

J vakarienės pabaigą atvirai įsikalbėta j panelės Ellen meilės reikalus. Ji sutiko, kad jos meilė Axelui gali ir nublukti. Bet juk ji dar ir nebuvo galutinai susirišusi. Ji ir neskubino. O brolis sutiko, kad nors moteris ir gali suklysti, ir neretai suklysta, vis dėlto gal geriau kad kiti, nors tėvai ir broliai, j jos pasirinkimą nesimaišo.

Sėdint prie vairo, motorui lygiu, vienu greičiu duzgiant, vyskupui Frostui malonu prisiminti vakarą. Ir visą šią dieną. Jis nugalėjo savo gyvenimo didžiulį pavojingiausią pagundą. Padarė didelį, gražų darbą. Išgelbėjo artimą, jo globai Dievo patikėtą žmogaus sielą. Ir savo paties.

Ramus, pats su savim sutaukintas, šypsterėja sukdamas vyskupo rūmų kieman:

— Apgauti piktąją dvasią, velnią, ar tai ne praktiška teologija? Ar tai ne kiekvieno dvasiško, ir vyskupo, visų kilniausia užduotis?

Kaip jo ligi šiol tai nesuprasta? Apie tai net nepagalvota?

Kiek jo be reikalo, be mažiausio reikalo priekintėta! Kiek krimstasi! Kiek naktų nemiegota!

Reikalui su velniu padarys jis dabar tikrą, paskutinį galą! Ilgiau nelauks, nedels! Sunaikins, ištrins velnio įsikūnijimą iš žemės paviršiaus!

Įvažiavęs automobilį garažan, duris užrakinęs, vyskupas Frost pasikelia augštin.

Tyliai įslenka buto erdvion priemenėn, iš jos patamsėja rūbinė. Apčiupinėdamas suranda, nukabina žmonos lapę. Instinktyviai suspaudžia lapei snukį. Kad ko gero nesišauktų pagalbos.

Nusileidžia apačion. Apėjęs rūmus aplinkui, iš sodo pusės, suranda įėjimą ir duris rūsini, j centralinio šildimo krosnį. Jieskodamas siauram, senoviskam koridoriuje šviesos užkliūva sodo grėblis, ko kito. Nieko, čia jo niekas neišgirs.

Apšviečia anglimis pakranta geležinė krosnis užia, balta ugnimi blizkioja pro įkaitintų durelių plyšius. Pasukęs kaire, šoninę rankeną, vyskupas Frost padaro dar didesnę trauką. Kad kilsiamą pragaro smarvę greičiau ištrauktų.

Atveria dureles. Balta, įkaitusi, apakinti krosnies žiotis. Kaip tikra pragaro gerklė, praraja. Kietai susuka vyskupas Frost lapę; galvą pirmą, uodegą paskum. Taikliai ir vikriai įspraudžia kailio kamuolį krosnin. Atšoka šonam, pirštais susiima nosį.

Na, čia kas? Jokio kvapo! Ir jokios ugnies! Tamsu, juoda krosnyje. Tylu.

Thomas Frost stovi, stemba. Pats neįsijusdamas, atgal traukiasi.

Pirma uodega, paskutinėmis kojomis, o paskui, ir visu laivu kūnu išsiriti lapę iš krosnies. Pasiekus visomis keturiomis aslą, atsistėja, nusipurto.

Staiga papursi lapės uodega kinta, žvilgdamas eina smailyn. Nugara šiaušiasi, ne, plaukais gula, kaktoje išdygsta ragai. Ir štai kur keturiomis stovėta sidabrinės lapės, atsistoja juodas, dvikojis velnias. Krosnies augščio. Storoka, elegantiški smilkstančios cigaro dantys, malonių, pirmos rūšies Havanos kvapu. Lapės kailį laiko velnias ištisęs rankose. Šypsos kiek sarkastiškai, seno, gero sąjūgininko šypsenai.

— Dėkui tau, Thomai, kad paskolinai man ugnies! — Išmėjęs iš dantų cigarą, pušterėja dūmą augštin, palubėn.

Thomas Frost nieko neatsako, tik vis stemba.

— Bėt sakyk man, mielas kolega, kam tau skriausti žmoną? Kuo ji kalta?

Thomui Frostui pradeda grįžti jėgos.

— Šalin nuo manęs! Ding iš čia!

— Nejau nesu tau, Thomai, daugiau reikalingas? Pagalvok: dar visos keturios savaitės iki mūsų susitarimo pirmo termino. Pagalvok tik, kiek laiko!

— Eik sau po velnių, tu su savo sutartimi! — nustato vyskupas Frost vyriškai, nugara atsiėmęs sienos. — Trauk iš kur atsiradęs! Smeg savo pragaran!

Velnias stovi nei nekrušterėdamas. Stovi tik ir šypso. Stimburį prašmatniai raito, dūmus kamuoliais pučia. Ir pro dūmus žibčioja savo įtikinančiai veriančiomis, gelsvai žalsvomis akimis.

— Vardan Dievo Tėvo, Sūnaus ir Dvasios!...

Sužibuoja, sudvokia siera, sukvačioja lubos. — Daugiau nieko.

Krosnis vėl dega, ramiai užia kaip anksčiau. O vyskupo Frosto rankose, krosnies šviesoje žvilga, tvaska puošni sidabrinė lapė.

— Tikrai, kad pasakytų Margret? Juk tai vienas ryšys, kuris taip arti mus jungia.

Thomas Frost sumažina krosnies trauką. Gali per daug be reikalo sudėgti anglių. Naktį gali būti miegot per šilta.

Nesifas lapę, jis pasikelia atgal butan. Ramus toks, tvirtas. Reikalus su velniu baigtas, baigtas visiems laikams. Daugiau jam piktos dvasios pagalbos nereikės. Nei žegnotis katalikiškai daugiau nereikės.

VI.

Praėjo keturios savaitės. Po jų dar dvi savaitės. Nieko neatsitiko. Ir kas galėtų atsitikti? Velnias buvo nugalėtas. Apgautas.

Sitos ramios šešios savaitės buvo gražiausios Thomo Frosto gyvenime. Jis atsitaistė, atsiganė. Ir vėl buvo ne tik dvasiškai, bet ir vyraus. Gera, šveika prasme. Žmona buvo laiminga.

Jų kasdieniniam, o ir šventadieniniam gyvenime buvo mažiau pareigų ir trūkumų. Visa vyksta aplankyta, pareigūnų vizitai priimti. Reikiamų vaišių valgiai suvalgyti, kas reikėjo gerti išgerta, apie ką šnekėti — išsišnekėta. Įeita vyskupijos gyvenimam, susipažinta su vyskupijos žmonėmis. Ne vienas skaudulys mokamai pašalinta. Apie vyskupinę porą sklydo geros žinios. Tai tik didino jos pasitenkinimą augštomis pareigomis ir dar daugiau šildė šeimyninį gyvenimą.

Ankstų metų šalnų nukustę medžių lapai baigė kristi ir Movaroje ir apylinkėse. Nustojo augti grybai, atėjo kiškių ir elnių medžioklės dienos. Naktims patamsėjus ir paigėjus, švito kinematografų sienos ir jų durys godžiai siurbė juodas lankytojų minias.

Nuo senatvės papildusi katedra ir vyskupo dviejų augštų balti rūmai ant kalniuko vis aiškiau buvo matyti ir dieną ir temstant. Centralinio šildimo krosnis rūsyje kurenos nuo ryto iki ryto.

Visą Movarą, jos laukus ir gyventojus gaubė soti, patenkinta ramybė. Movaros du dienraščiai, nedidukai, buvo priversti misti žiniomis iš kitur, iš krašto ir iš pasaulio.

Bet štai vieną spalio pabaigos dieną vyskupas Frost randa tarp sekretorės atnešto pašto laiško nuo arkivyskupo. Arkivyskupas klausia, ar brolis Kristuje nesutiktų jį atkviesti, kad ir penktadienį antrą valandą po piet. Taigi jau po trejetos dienų. Jei broliui būtų kitas koks laikas ir kitą dieną patogiau, arkivyskupas pasistengs prisitaikyti. Thomas Frost pranešė čia pat laišku, kad arkivyskupo parinkta diena jam tinka.

— Kokį čia reikalą turėtų arkivyskupas? — įdomauja pats sau vyskupas Frost. — Gal jam prireikė kokio patarimo?

Profesorium būdamas Frost, kaip žinomas praktiškos teologijos autoritetas, neretai būdavo arkivyskupo kviečiamas padėti išnarplioti painius teologinio gyvenimo klausimus. Tik kam šį kartą tas oficialus "Broliu Kristuje"? Atsidūrė arkivyskupas kokiose rimtesnėse bažnytinėse sunkenybėse?

Thomas papasakoja žmonai, kad arkivyskupo kviečiamas atsilankyti. Ar nenorėtų jį pavažiuoti drauge? Juk abiem būtų įdomu pasidairyti jau metai nematytam jų universitetiniam mieste ir kokią dieną pasisvečiuoti pas jos tėvus.

Anksti penktadienį rytą išvažiuoja Frostai automobiliu arkivyskupo rezidencijon ir universitetiniam miestan. Kokios trys valandos kelionės neblogu plentu. Prieš atsilankant Thomui pas arkivyskupą, jie spės papsusdyti ir atsikvėpti pas Margretos tėvus, kurie žino apie jų kelionę ir jų laukia.

(Bus daugiau)

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 14

Redaguoja: K. Ostrauskas, R. Mieželis ir Vyt. Kavolis. • Red. adresas: Mr. Vyt. Kavolis, 106 Wm. James Hall, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

Nr. 14

Senojo Vilniaus universiteto istorijos bruožai

(375 m. sukakties proga)

VINCAS MACIONAS

Šiemet sueis 375 metai nuo Vilniaus akademijos įsteigimo. Tiesa, gal nevenias bus išspaudos pastebėjimas, kad Fordhamo universitetas New York'e, kur yra būrys lenkų profesorų, jau pernai paskubėjo minėti tą Vilniaus universiteto sukaktį. Mat, karalius Steponas Batoras leido jėzuitams steigti Vilniuje akademiją 1578. VII. 7 d. aktu. Bet, kaip tiksliai nurodė Dr. A. Šapoka (Tėviškės žiburiai, 1953. IV. 9), joks valdovo aktas Lietuvoje negaliojo be Lietuvos kanclerio ar vicekanclerio antspaudu. O tai buvo padaryta tik 1579 m. Todėl tik tais metais popiežius davė savo tvirtinamąją bulę, ir akademija pradėjo veikti. Idomu čia dar pažymėti, kad, pvz., 350 metų sukaktį lenkiškasis Stepono Batoro universitetas Vilniuje minėjo ne 1928, bet 1929 m.; taigi 1579 metai ir lenkų buvo laikomi Vilniaus universiteto įkūrimo data.

XVI amžius — tai mums nemalonių reminiscensijų keliančios Liublino unijos amžius, todėl mūsų sąmonėje jį yra nušėlę ankstyvosios valstybinės galybės amžiai — Gedimino, Algirdo bei Kęstučio, o ypač Vytauto laikai. Betgi neturi būti pamiršta, kad XVI amžius kaip tik didelio Lietuvos kultūrinio pakilimo gadynė. Antai tas amžius gali pasididžiuoti anieks laikams puikiu teisyne — Lietuvos Statutu. Kilo tada prekyba ir pramonė. Atsirado pirmosios spaustuvių Lietuvoje ir didėjo knygų skaičius; pasirodė ir lietuviškos knygos. Pats Vilnius darėsi vakarietiškas miestas, žygių Senojo ir ypač Žygimanto Augusto puošiamas puikiais renesansiniais rūmais. Pastarasis surinko Vilniuje nemažą biblioteką, vėliau atitekusią akademijai. Per jo motiną italų kunigaikštystę Boną užsimezgė ryšiai su Italija. Lietuvą pasiekė humanizmo kultūros įtaka, o drauge su ja labiau įsigali lotynų kalba, kuri čia darosi net ir tam tikras tautinis reikalas, priėjus nuomonei apie romėniškąją lietuvių kilmę (Mykolas Lietuvius ir kt.). Kultūrinis ryšius su Vakarais ypač stiprino nemažas užsienio universitetuose besimokančių lietuvių studentų skaičius, iš kurių tarpo iškilo didelių mokslo vyrų, kaip vėlesnysis Karaliaučiaus prof. Abramomas Kulvietis ir kt. Nenuostabu, kad vis aktualesnis darėsi augstosios mokyklos Lietuvoje klausimas. Ir bajorai seimelyje reikalavo lotyniškųjų mokyklų. Tikrai, tas amžius buvo vertas universiteto.

Vilniaus akademija buvo įsteigta jauno ir energingo jėzuitų ordino, kuris Vilniaus vyskupo V. Protasevičiaus buvo atkviestas sėkmingesnei kovai su beįsigalinciu protestantizmu. Akademijoje buvo 2 fakultetai: filosofijos ir teologijos, kuris ir sudarė patį akademijos pagrindą. Teisės ir medicinos fakultetų nebuvo. Tai pagaliau ir nebuvo taip aktualu pagrindiniam akademijos tikslui — kovai su reformacija. Bet be tų trūkstatų fakultetų akademija negalėjo būti pilnas universitetas. Be to, bajorų visuomenei vėlesniam gyvenime buvo reikalingas teisės mokslas. Tąd jėzuitai 1641 m. išsūpino iš valdovo privilegiją steigti teisės ir medicinos

fak., kad bent popieriuje turėtų pilną universitetą. Teisės fak., gavęs iš Lietuvos pakanclerio Kaz. Sapiegos lešų, buvo įsteigtas, bet medicinos mokslo, kurį ir pati bajoriškoji visuomenė niekino kaip bjaurų amatą, jėzuitų akademija taip ir nesulaukė.

Akademija iškilo kaip svarbus Lietuvos kultūros židinys. Ji sutraukė daug Lietuvos jaunimo: jau 1579 m. įsirašė apie 600 studentų. Turėjo akademija gerų profesorų, iš kurių mums ypač minėtini pirmojo lietuvių kalbos žodyno autorius Konstantinas Sirvydas ir žinomas Lietuvos istorikas Albertas Vijkas Kojelavičius. Deja, ilgainiui akademijos lygis ėmė smukti. Dažni Vilniaus gaisrai nekartą palietė ir akademiją, sutrukdydami jos darbą. Itin giliai skaudus smūgis jai buvo tai keleri nepaprastai žiaurios rusų okupacijos metai XVII amž. viduryje. Atsiliepė ir bendras krašto kultūrinis nuopuolis, pasireiškęs bajoriškojo valstybės pakrikimo laikais. Negaudama gaivinancio akstino iš kultūriškai inertiškos visuomenės, akademija suskurdo. Vakarų Europos mokslo gausiems XVII ir XVIII amž. laimėjimams sunku buvo prasišverbti į Vilniaus akademijos mūrus.

XVIII amž. bajoriškoji anarchija visai nusilpnino jungtinę Lietuvos-Lenkijos valstybę. Betgi gresia pavojus nevieną patirtą paskatino energingiau gelbėti bežuvancią valstybę. Vis labiau buvo keliamos skubių reformų mintys. Suprasta, kad ne tik reikia stiprinti valstybę politškai ir nualintą kraštą ekonomiškai, bet ir gaivinti visuomenę moralškai, keliant jos kultūrinį lygį. Susirūpinta švietimo reforma. Tam susidarė palanki proga, kai popiežius 1773 m. panaikino jėzuitų ordina, kurio žinioje buvo krašto švietimas. Buvo įsteigta Tautinės Edukacijos Komisija (nelyginant pirmoji švietimo ministerija), kuri perėmė didžiulius jėzuitų turitus ir mokyklų priežiūrą. Švietimas buvo pastūmėtas į naujas vėžes. Ne gyvenimui svetima "lotynininkų" turinti auklėti gamykla, bet visų pirma gera pilietis, pažįstantis savo kraštą ir jautrus jo opiesiems reikalams. Daug tad dėmesio atkreipta į krašto geografiją, istoriją ir teisę mokykloje; sustiprinti ir realieji mokslai, jėzuitų mokykloje aplėisti; labiau susirūpinta mokytojų parengimu ir naujais vadovėliais. 1781 m. buvo reformuota ir Vilniaus akademija, dabar pavadinta Vyriausiąja Didž. Liet. Kunigaikštystės mokykla. Betgi akademija negalėjo greitai atsigauti, nes atsiliepiant sėkmingesnei kovai su beįsigalinciu protestantizmu. Akademijoje buvo 2 fakultetai: filosofijos ir teologijos, kuris ir sudarė patį akademijos pagrindą. Teisės ir medicinos fakultetų nebuvo. Tai pagaliau ir nebuvo taip aktualu pagrindiniam akademijos tikslui — kovai su reformacija. Bet be tų trūkstatų fakultetų akademija negalėjo būti pilnas universitetas. Be to, bajorų visuomenei vėlesniam gyvenime buvo reikalingas teisės mokslas. Tąd jėzuitai 1641 m. išsūpino iš valdovo privilegiją steigti teisės ir medicinos

Salogus pagerėjo XIX amž. Gyvenimas aprimo, o liberaliai išauklėto jauno caro Aleksandro I valdžia bent iš pradžių švietimo darbą leido gana laisvai tvarkyti vietos žmonėms. 1803 m. čia pasirašė Vilniaus Imperatoriškojo Universiteto patvirtinimo akta, o 1804 jo statutą. Buvo pripažintas trejetas: Vilniaus universiteto pobūdis, kaip mokslo kūrimo ir mokytojų išsilavinimo ir kaip visos Lietuvos mokslo apygardos, kuriai buvo priskirtos 8 gubernijos, mokyk-

lų priežiūros organo. Universitete buvo 4 fakultetai: matematikos-fizikos, medicinos, politinių ir moralinių mokslų (t. y. teologijos, filosofijos, istorijos, teisės) ir literatūros bei laisvųjų menų.

Gavęs plačią autonomiją, Vilniaus universitetas galėjo savarankiškai tvarkytis ir nevaržomas plėtotis ir tobulėti. Greitai jis pasiekė savo klestėjimo viršūnę, prilygdamas gerus užsienio universitetus. Rusų poetas Poleszajevs vienoje savo 1826 m. poemoje netgi gretino Vilnių su Oksfordu ir Goettingenu. Vilnius turėjo daug žymių profesorių (pvz., mediką Franką, fiziologą A. Sniadeckį, istoriką J. Lelelelį, filologą E. Grodecką ir kt.), kurie būtų galėję būti ir nevieno kito universiteto pažiba. Patys lenkų istorikai pripažįsta, kad Vilnius tad viršijęs savo intelektualinių lygčių tiek Varšuvą, tiek Krokuvą. Vilnius palaikė tampus ryšius su daugeliu Vakarų mokslo vyrų ir institucijų. Anot žinomo Vilniaus universiteto istorijos tyrinėtojo L. Janovskio, nebuvo tada Europoje minties ar srovės, kuri stipriai ar silpnai nebūtų atsiliepusi ir Vilniuje. Taigi Vilniaus universitetas buvo stiprus Vakarų kultūros laidininkas Lietuvoje, įtraukdamas Lietuvą Vakarų kultūros orbiton. Tai neabejotinai didelis Vilniaus universiteto nuopelnas kraštui.

Išskirtinas dar ir kitas dalykas. Nors mokslas yra universalus ir jo nesuvaržo tautų ar valstybių sienos, bet jame, vis dėlto, ir vietos reikalauja daugiau ar mažiau pasireiškia. Ir taip Vilniuje ėmė suprantama liuanistinis mokslas. Suprasta, kad ypač Lietuvos istorijai turėjo būti artima tai Lietuvos kunigaikštijų sostinė. Tiesa, Vilniaus universitete buvo labiau proteguojami gamtos ir matematikos mokslai, bet ir istorija kelių žymių profesorių dėka nebuvo apleista. Mums čia ypač minėtini kritiškas Lietuvos istorijos tyrinėtojas ir istorinių šaltinių leidėjas I. g. Danilavičius, Lietuvos kultūros istorikas J. Jaroševičius ir mylimasis Daukanto mokytojas I. g. Onacevičius. Lietuvių kalba, deja, Vilniaus universitete nebuvo dėstoma, nors 1822 m. žinomas Vilniaus visuomenininkas ir universiteto bibliotekininkas K. Kantrimas specialiu raštu kreipėsi į mokslo apygardos globėją, kad universitete būtų įsteigta lietuvių kalbos katedra. Užtat daugiau dėmesio susilaukė Lietuvos gamtos, ypač jos augmenija, kurią dar XVIII amž. besibaigiant keliuose tomuose aprašinėjo žymus prancūzų kilmės botanikas J. E. Gilibertas, o ypač jo įpėdinis St. Jundzilas. Su Vilniumi buvo susirėšę ir J. Pabrėža. Didysis betgi Vilniaus universiteto nuopelnas liuanistikai tai tie graūsios jo auklėtiniai, kurie vėliau pasireiškė savo darbais apie Lietuvos kraštą, jos gamtą ir žmones, jos istoriją ir archeologiją, apie lietuvių kalbą ir tautosaką, būtent, S. Daukantas, S. Stanevičius, I. Bušinskis, M. Balinskis, P. Zatorskis, L. Jucevičius, K. Tiškevičius, M. Vafančius, J. I. Kraševskis ir kt.

Vilniaus universiteto reikšmė kraštui nesiribojo moksline sritimi. Kultūrinė universiteto atmosfera; per gausius jo auklėtinus, per jo prižiūrimas viso krašto mokyklas, per išaugusią Vilniaus laikraštiją; veikė ir plačiau. Buvo pripažintas trejetas: Vilniaus universiteto pobūdis, kaip mokslo kūrimo ir mokytojų išsilavinimo ir kaip visos Lietuvos mokslo apygardos, kuriai buvo priskirtos 8 gubernijos, mokyk-

būtų tiesioginiai skatinės tą mūsų tautinio sąjūdžio užuomazga, kuri pastebima kaip tik XIX amž. pradžioje. Vilniaus universitetai anaipol nerūpėjo lietuvių kalbos gaivinimas, lietuvių literatūros ugdymas ar apskritai lietuviybės žadinimas. Jei senoji jėzuitų akademija buvo daugiau kosmopolitinio pobūdžio įstaiga, kur viskas buvo lotyniškai dėstoma, tai XIX amž. Vilniaus universitetas, vadovaujamas lenkų patriotų kaip Carto-riskis, Sniadeckiai ir kt., buvo tikras lenkiškos dvasios skleidėjas Lietuvoje. Tokios dvasios buvo ir žinomosios Vilniaus studentų organizacijos — filomatai ir filaretai. Betgi antra vertus, turime prisiminti, kad tuo metu Vilniaus universiteto studentų žemaičių būrelis susirūpino lietuvių kalbos gaivinimu, paskelbęs entuziastiškais S. Stanevičiaus giesmės žodžiais, kad "ką amžiai pagadino, česas tiek Varšuvą, tiek Krokuvą. Vilnius palaikė tampus ryšius su daugeliu Vakarų mokslo vyrų ir institucijų. Anot žinomo Vilniaus universiteto istorijos tyrinėtojo L. Janovskio, nebuvo tada Europoje minties ar srovės, kuri stipriai ar silpnai nebūtų atsiliepusi ir Vilniuje. Taigi Vilniaus universitetas buvo stiprus Vakarų kultūros laidininkas Lietuvoje, įtraukdamas Lietuvą Vakarų kultūros orbiton. Tai neabejotinai didelis Vilniaus universiteto nuopelnas kraštui.

Išskirtinas dar ir kitas dalykas. Nors mokslas yra universalus ir jo nesuvaržo tautų ar valstybių sienos, bet jame, vis dėlto, ir vietos reikalauja daugiau ar mažiau pasireiškia. Ir taip Vilniuje ėmė suprantama liuanistinis mokslas. Suprasta, kad ypač Lietuvos istorijai turėjo būti artima tai Lietuvos kunigaikštijų sostinė. Tiesa, Vilniaus universitete buvo labiau proteguojami gamtos ir matematikos mokslai, bet ir istorija kelių žymių profesorių dėka nebuvo apleista. Mums čia ypač minėtini kritiškas Lietuvos istorijos tyrinėtojas ir istorinių šaltinių leidėjas I. g. Danilavičius, Lietuvos kultūros istorikas J. Jaroševičius ir mylimasis Daukanto mokytojas I. g. Onacevičius. Lietuvių kalba, deja, Vilniaus universitete nebuvo dėstoma, nors 1822 m. žinomas Vilniaus visuomenininkas ir universiteto bibliotekininkas K. Kantrimas specialiu raštu kreipėsi į mokslo apygardos globėją, kad universitete būtų įsteigta lietuvių kalbos katedra. Užtat daugiau dėmesio susilaukė Lietuvos gamtos, ypač jos augmenija, kurią dar XVIII amž. besibaigiant keliuose tomuose aprašinėjo žymus prancūzų kilmės botanikas J. E. Gilibertas, o ypač jo įpėdinis St. Jundzilas. Su Vilniumi buvo susirėšę ir J. Pabrėža. Didysis betgi Vilniaus universiteto nuopelnas liuanistikai tai tie graūsios jo auklėtiniai, kurie vėliau pasireiškė savo darbais apie Lietuvos kraštą, jos gamtą ir žmones, jos istoriją ir archeologiją, apie lietuvių kalbą ir tautosaką, būtent, S. Daukantas, S. Stanevičius, I. Bušinskis, M. Balinskis, P. Zatorskis, L. Jucevičius, K. Tiškevičius, M. Vafančius, J. I. Kraševskis ir kt.

Visur didžiujamas universiteto senumu, nes tai yra galbūt ryškūs senos krašto kultūros ženklai. Ir mes galime pasididžiuoti senu universitetu, kuris per ilgą savo gyvavimo laiką yra nemažą nusipelnęs Lietuvos kultūrai. Deja, tautinių atžvilgiu jis anaipol mums nėra suvaidinęs to reikšmingo vaidmens, kaip būtų derėję Lietuvos mokslo židiniui. Kaip jau augščiau buvo nurodyta, senoji jėzuitų akademijoje vyravo daugiau kosmopolitinė, o XIX amž. pradžios universitete lenkiškos patriotinės dvasios. Lietuviškojo universiteto neturėjimas lemiamai bus paveikęs mūsų anų laikų švietimo mokytojų tautinį atžvilgį. Pakartosime gražius S. Šalkauskio žodžius, sakytus iškilmingame Vyt. Didžiojo universiteto posėdyje 1940. II. 16: "Be universiteto pagalbos tautos su-

NEPRIKLAUSOMŲJŲ KELIAS

VYT. KAVOLIS

Nuo septynioliktojo amžiaus, anot Lewis Mumford, gyvename sistemų amžiuje. Buvo kuriamos loginės sistemos, ir jas stengtasi įsprausti visa, kas gyva. Ir neretai įsprausta — bet tik tada patirta, kad liko vien sistema, o gyvybę, kurią bandyta įsprausti — numarinta. Ir tada iš naujo gydyta: kurta, aišku, naujos sistemos, ir jomis prievartauta tikrovė, žmogus, jo įvairialyčiai, spalvingas, pradžios ir maišingas išgyvenimas. Religijos keitė religijas, hedonizmas idealizmą; protas tikėjimą, o jausmas ir pojučiai protą; demokratizmas kūrė įkvėptas galvas aristokratams, o autoritetą dvasiai pakirto šaknis demokratijai; asmenybės kultas griovė bendruomeniškumą, o kolektyvizmas neigė asmenybės vertę ir grožį.

Viena šioms dogmoms buvo bendra: jos visos tikėjo sava sistema, kaip vienatine ir pilnutine; visos jos bandė gyvenimą suvesti į sąvąjį bendravardiklį.

Bet gyvenimas nesidavė suvėdamas. Jis susprogdino visas sistemas — ir jas pakeitė kitomis. Ne dėl to, kad verkiamai būtų reikėję loginės, vienybės sistemos, visa saistancios, bet todėl, kad nebuvo suvokta, jog gyvenime yra vietos visoms sistemoms, visiems prieštaravimams, visoms proto ir jausmo apraiškoms — kad nebuvo turėta tiek emocinio subrendimo, kad šalia savęs būtų įvairūs ir kitas, skirtingas, žmogus bei jo skirtingumo teisėtumas. Kiekviena minties ir jausmo apraška gyvenime turi savo vietą, ir gyvenimo raštas suauostas iš jų visų; jis duotas ne vienai, bet dviem miliardams skirtingų asmenybių, ir jame net yra likę vietos dar ir tiems miliardams, kuriuos šie pagimdys.

Asmuo privalo tam tikro vieningumo savy, nebūtinai griežto ir loginio. Neturi jis savęs suvokti, kaip išdėstytas ideologinės struktūros, kurioje visa suplanuota ir kiekviena principas įsriubotas į sau "tinkamą" vietą ir nepajudinamas. Jis turi save suvokti, kaip vieningą vyksmą — kaip savaimingą sąjūrą, ar kaip tam tikrą virpėjimą kažko didesnio akivaizdoje, ar, pagaliau, kaip uraganą (čia jau temperamento dalykas), kuriame visa kinta, bet kinta drauge ir tam tikra kryptimi, neperandant tos dinaminės vienybės, kuri glūdi sukuryje. Kitu žodžiu: sveika asmenybė nėra nei mechanizmas, kuriame viskas taksi, kaip užsukta, ir skam-bina, kada laikas skambėti; nei kovos laukas, kuriame dėl naugiamio dūšios tūsoi vienai, angelai ir antiseptinė akuerija. Sveika asmenybė turi įvairumo, prieštaravimų ir paradoksų sąvąjį; ji stebina save ir kitus; ji turi savo pilkąją pusę, kurią netikėtai ima ir sublyksi genialumas ir meilė; ji yra nelo-giška ir nuolat kintanti, augan-

sipratimas negali pasiekti augštesnio laipsnio. Mūsų liaudis garbingai apsaugojo ir mums perteklių mūsų nuostabią kalbą, pažityvius mūsų tautinio pobūdžio bruožus, mūsų būdingą tautinį meną, bet vis dėlto mūsų tauta be universitetiškai išsilavinusių, tautiškai susipratusių inteligentijos neįstengė ir negalėjo įstengti sukurti visuotinai reikšmingos tautinės civilizacijos. Tokia civilizacija nesukuriama be tautinės Akademijos, turinčios ir gilų tautinį atžvilgį tautos gyvenime". (Žid. nys, 1940 nr. 2, p. 176-177).

ti ir kitus bendrais išgyvenimais augti įkvėpti; bet ji kinta ištiesa savo būtimi, ir šis nuostabus augimas savyje teduoda jai vienybę.

Ne tam tikrų ideologinių principų pripažinimas, bet vidinis vyksmas, vis labiau prasiškleidžiantis savęs ir pasaulio išgyvenimas, išlaiko žmogų vientisu, kūrybingu ir stipriu.

Asmenį todėl negali pasisprausti jokia sistema: filosofinė, etinė, politinė, transcendentinė. Ji tuo nužudytų žmogų; nes šis gyvas tol, kol jis kinta ir nori kisti. Gyvi žmonės nesileidžia spraudžiami į sistemas: randame, todėl puikiausių pavyzdžių "dorų" ir "nedorų", idealistų ir hedonistų, jausmo ir proto žmonių visur — katalikuose, liberaluose, savy ir kituose. Ir jų pavadinimas katalikais, liberalais ar ir dar prašmatniau tėra etiketavimas, iš esmės naudingas tik žurnalistams lygiai ta pačia prasme, kaip naudingos gimimo datos ir rasinės priklausomybės: jie įgalina užsibrėžti duoną, kalbant apie žmogų, tuos, kurie apie žmogų nieko nesupranta ir net negali įsivaizduoti.

Pavojingas šitoks etiketavimas. Jis, pirma, pripažįsta sistemos teisę pasiglemžti žmogiškąją tikrovę — taip visados esti, kai vietoj žmogaus; kalbamė apie kategorijas, kurioms jis priklauso (liberalas, ateitininkas, katalikas, protestantas; arba, kaip, rodos, daroma Urbano — sportininkas ir scholaras), bet kurios jo neapima. Niekas, pavyzdžiui, nėra vien ateitininkas ir todėl sakyti, kad kas nors yra ateitininkas, nedomifikuojant šio teigimo kitais, yra griežtai kalbant, faktų klastojimas, nes nutyliama svarbi informacija.

Iš pirmojo išplaukia ir antrasis pavojus: pripažįstant pajėgias sistemas paglemžti žmogaus įvairialytiškumą ir jį etiketuoti, ne asmuo, o tos etiketės įgyja pirminės svarbos, ir tada ne į asmenį, o į tas etiketes reaguojama. Kintanti ir plazdanti tikrovė staiga suledėja. Be galo plati žmogiškų santykių skalė, nuolat įvairuojanti, skirtingose sferose vis kitojasi, vienu momentu — kai tik šitaip nutinka — susikristalizuoja į tam tikrus siaurus ir sustingusius santykiavimo būdus, kurių terminais paskui esti interpretuojamos tarpusavio reakcijos ir kitais atvejais (pvz., jeigu ateitininkiško studentų skyriaus redaktorius ką nors pataria liberališkam redaktoriui, impakcija yra, kad norima pakentki, nes nieko kito iš "ateitininko" etiketės santykių su "liberalo" etikete, aišku, negalima laukti).

Būtų šlovinga mūsų kartai šitokių samprotavimų bent retkarčiais atsikratyti. Jeigu tikime, kad jokia sistema negali paglemžti ir apvaldyti gyvenimo — jis tam per nekantrus — tai ir negalime prileisti, kad bet kuri sistema paglemžtų visą asmenį, nes jis gyvena ne vienoje, o daugybėje sistemų ir dar su daugiau susiduria. Jeigu tikime, kad gyvenime kiekviena loginė sistema — individualizmas, krikščionybė, liberalizmas, etc. — turi savo vietą ir reikšmę (ir netgi yra teisinga, bet kuria žmogiška prasme) tikrai dartinam ir neišskiriamai susipynusiam sąlyty su visomis kitomis sistemomis, kurių sąvoka tesu-tekia gyvenimui pilnatvės ir skonio, tai tenkinimas tokiu laisvą sąveiką įgalinti ir mūsų bei

mūsų draugų asmenyse, iš kur jie pareitų ir kokiomis etiketėmis jie būtų apsikarstę.

Naujų santykiavimo būdų suradimas reikalauja sulaužyti patogius, bet kaustancius — senuosius. Juos sulaužyti gali ne žodžiai, bet asmeninis žygis — kaip to "ateitininko", kuris, atsilankęs į "liberalų" suvažiavimą (taip "ateitininkų" spaudos etiketuota), joje pamiršo savo etiketę ir pozityviai įsijungė į ginčą dėl pačių "liberalų" organizavimosi.

SKAITANTIESIEMS

Kolegos-ės, priklausą Liet. Studentų S-gai JAV, kviečiami užsiprenumeruoti juos kas mėnesį lankysiantį Studentų Žodį, kuris, sykiu su Dirva (kuri lankysis kas savaitę), tekinauos studentiškai — pusę kainos, tai yra, metams 2.50 dol. Prenumeratos priimamos S2 redakcijoje šiuo adresu: Mr. R. Mieželis, Harvard Graduate School of Business Administration, Morris Hall B-42, Boston 63, Mass.

Skaitykime studentišką spaudą!

S2 Redakcija

DARBAI IR NUOTAIKOS VISUOTINIAME SUVAŽIAVIME

Trečiasis visuotinis studentų suvažiavimas įvyko sausio 2-3 dienomis Brooklyno parapijų salėse; daug išlauskė ir maža nutarė — dėl ko tačiau retas gūžto namo nusimėnė, nes pastebėta, kad ne vienas nutarimais studentai (ir Sąjunga) gyvi. Suvažiavime dalyvavo apie 120 studentų. Atidarė rengimo komisijos pirm. A. Petrikas, perduodamas jį į S-gos pirm. V. Kavolio rankas. Išrinkti pirmininkais R. Kežys (New Yorkas) ir A. Kėželis (Chicago), sekretorėmis M. Ingelevičiūtė ir Vieraitytė. Revizijos komisijon: Barzdukas, Bilenas ir Kudžma.

Suvažiavimą pats pirmasis sveikindamas V. Rastenis perdavė J. Bačiūno pasiūlymus (a) finansinškai parenti anglų kalba biuletenį, jeigu toks būtų leidžiamas ir (b) surengti studentų vasaros stovyklą žymiai atpigintomis kainomis jo vasarvietėje Sodus, Mich. Suvažiavimas entuziastiškai paplojo. Pasiūlymas perduotas Centro Valdybai.

Išklausyti visų skyrių, išskyrus Los Angeles, veiklos pranešimai, atskleidė smarkią kai kurių vietovių veiklą; Centro Valdybos pranešimas (jį padarė S-gos sekretorius R. Mieželis); revizijos komisijos (J. Šmulskytis), Baltų Studentų Federacijos (K. Kudžma); Sąjungos trijų metų veiklos apžvalga (V. Kavolis). Pranešimai buvo nuotalkingi, bet didesnių diskusijų nesukėlė.

Po pietų, kuriuose, be dainų, buvo ir dešrų, Bostono skyriaus, vadovaujant vicepirm. A. Banevičiui, prarastas pavyzdinis skyriaus susirinkimas. Pirmininkavo K. Keblinskis, sekretoriavo D. Barmutė, kuri, Bostono įpročių, už vargų gavo dovana. Susirinkimė skaityta R. Mantautaitės paskaita apie matematiką (kuri, nežūrint drąsos temos, sukėlė susidomėjimą, ir net gana gyvų diskusijų), prisiminimai einalemjį reikalai, prarastas tam tikras testas, dainos. Susirinkimas praėjo gyvai ir suvažiavimą sustiprino painioms diskusijoms dėl įstatų keitimo — kurios nieko neišsprendė, nes pasirodė, kad nebūta kvoromo. Nepalsant didelės kai kurių (Perkelta į 5-tą pusl.)

STUDENTŲ ŽODIS

DARBAI IR
NUOTAIKOS
SUVAŽIAVIME

(Atkelta iš 4-to pusl.)

dalyvių baimės, kad "mūsų skiriančių" klausimų palietimas bus "kryžius mūsų organizacijai", forumas, kuriame ideologinės jaunimo organizacijos su pažindino su savimi, ypač siaubingų pasėkų neturėjo. Už skautų kalbėjo dr. Lukoševičius, jaun. socialdemokratas — Repečka, šviesininkas — Gureckas, ateitininkas — Kudžma; taut. korporacijos ir varpininkai atsakė kalbėti. Griežtai kalbant, pranešimai neatsikėlė tikslu: buvo arba grynai emociniai (skautų), arba agresyviai aiškino partinės programos implikacijas (soc-dem.), arba apsiriboję išvardinimais pavardžių visų bendraminčių, kurie tikrai ar tariamai yra nusipelnę Studentų Sąjungai (at-kai); šviesos pranešimas, nors nekonkrečius, laikytinas geriausiu. Per diskusijas įdomiai išryškėjo, jog ir tarp socialdemokratų bei ateitininkų esama jaunųjų revolo prieš nesniuosius ir jų partijas; kad tokio revolo esama vidurinėje srovėje, netenka nė kalbėti. Susirinkusiems pareiškus norą sužinoti ką nors ir apie Nepriklausomuosius, buvo trumpai paaiškinta ir apie šiuos (jie, pasirodė, foruman nebuvę pakviesti, kadangi Centro Valdyba nelaiko jų ideologine organizacija, kaip kitų).

Seštadienio vakare įvyko pasilinksmimo vakaras su didžiuole studentiška menine programa, kurioje ir dainuota, ir šokta tautiniai šokiai, ir deklamuota rimtos bei nerimtos eilės. Sekmadienio rytą vyko komisijų posėdžiai — rezoliucijų, šalpos ir metrašio. Šalpos komisijoje, A. Keželių pirmininkaujant, pažengta į Chicago ir New Yorko šalpos branduolių koordinavimą, daugiausia Gen. Konsulo J. Budrio, kuris komisijos posėdyje dalyvavo, dėka. Informacijų komisija sudarė galutinę metrašio redakcinę (Vygantas, Ostrauskas, Sabaliūnas) ir techninę komisiją (Dėdinas, Butkys, Ulėnas).

Specialiame trumpame posė-

dyje priėmus rezoliucijas, išlinksmingasis aktas prasidėjo taip punktualiai, kad prezidiumas sudarytas be vieno iš svarbiausių kalbėtojų, atvykusio "lietuvišku punktualumu". Taip apvirtus darbotvarkėi augstyn kojom, šiek tiek nukentėjo išlinksmingumas (reikėtų priminti visų laikų pirmininkaujantiems, kad tokiais progomis Respublikos atstovai visada turi pirmumą prieš bet ką). Suvažiavimą sveikino veiksniai ir akademinės organizacijos, kai kurios iš jų gana originaliai — išdėstydamos savo programą ir galop pakviestas studentiją į jas įsijungti.

Stiprioje akademineje paskaitoje Dr. J. Girnius iškėlė amerikietiškos ir europietiškos dvasios skirtumus (kuriuos simbolizuoja "happiness ir Sinn) ir pabrėžė, jog "pasiduoti laimės medžioklei tuo pačiu pasiduoti ir nutaumo pavojui". Toliau ryškiai ir detalai atskleidė būdus, kuriais lietuviybė, kaip meliš išgyvenamas, turinti įsiskirti į išeivijos jaunomėnę. Drąsiais mostais į paskaitos galą spėsti kai kurie mūsų lietuviškojo gyvenimo aspektai. Pastebėjus, jog "lengvai fanatizmu gali būti užkrėsta net pati kova dėl tolerancijos", Dr. Girnius siūlė domėtis kiekvienam daugiau savo pačių klaidomis, o kitų klaidas palikti jiems patiems — ir pabrėžė, kad niekada krikščioniškos artimo meilės ir liberalizmo nebūsią perdaug; ir kad todėl gal pakaks su didžiausiu įjūtimu tarpusavyje kovoti.

Suvažiavimas sukėlė daug šilto nuotaikos, nei kiek nesugrįžė net ir pažymėtina atviros diskusijos pačiais kebliausiais klausimais. Notėtume to priežastį įieškoti atviraime ir nuosirdžiame išsakykime, kuris tuo pat sugriovė "ideologinius blokus", išryškėjusius tikrai per prezidiumo rinkimus, bet beviltingai iširusius per diskusijas, kur kiekvienas kalbėjo tik už save, net prieštaraudamas — su vaizdingu ekspresyvu, kurio iki šiol užtikdavome tik literatūroje — oficialiai savosios ideologinės organizacijos linijai.

M. V.

Nepriklausomų studentų suvažiavimas

Paskutinę pareitų metų dieną, vėlams nuo Atlanto ir Hudsono klaukiai kaukiant, Manhattan dangorėžių prieglobstyje įvyko pirmasis Nepriklausomų Studentų Sąjūdžio suvažiavimas.

Kaip paskutiniame Studentų žodžio numeryje jau buvo minėta, Nepriklausomų Studentų Sąjūdis yra neideologinė dabartiniam lietuviškosios studentijos gyvenime aktyviai veikianti jaunimo grupė, kurioje gali dalyvauti ir dalyvauja daug mūsų ideologinėms akademinėms organizacijoms priklausančių studentų.

Sis suvažiavimas nebuvo steigiamasis kokios nors organizacijos susirinkimas. Jo pagrindinis tikslas buvo painformuoti atstovus apie dabartinę nepriklausomų studentų judėjimo padėtį bei sužinoti daugumos narių nuomonę, kokia linkme tolimesnė sąjūdžio veikla turėtų būti vykdoma.

Suvažiavimą atidarė R. Kežys, pakviesdamas R. Oslapą pirmininkauti. Po to buvo J. Bilėno ir V. Kavolis pranešimai.

J. Bilėno pranešimas nušvietė sąjūdžio praeities darbus, kontrastuodamas daug originalių minčių dėl ateities veiklos paigvinimo. Iš pranešimo paaiškėjo, kad nepriklausomi studentai vienokia ar kitokia forma jau veikia New Yorke, Bostone, Philadelphiaje, Worcesteryje, Urbanoje, Chicagoje, Clevelande, Detroito ir Los Angeles. Iki šiol sąjūdžio veikla beveik išimtinai bazavosi, studentų sąjungų, kurios dabartinis efektingumas ir įtaka Amerikos lietuvių studen-

ty gyvenime yra daugumoje nepaistamo nepriklausomų studentų darbo išvada. Jei 1952 metų pavasarį Nepriklausomų Studentų Sąjūdžio kandidatų sąrašas nebūtų dalyvavęs rinkimuose į studentų sąjungos centrinius organus, šiandien mes greičiausiai sąjungos iš viso neturėtume.

V. Kavolis, taip pat paliesdamas sąjūdžio konkrečius užsiuomimus bei aspiracijas, tiek praityje, tiek ateityje, netiesiogiai iškėlė tą platų principinį ryšį, kuris sąjūdyje yra vis daugiau ir daugiau jaučiamas, ir kuris šalia bendro darbo studentų sąjungoje darosi vienas iš jų impulsų, kurie jungia nepriklausomus studentus bendram darbiui. Tas ryšys — tai tikėjimas į humanizmą ir demokratiją. Jaunatviškas entuziazmas kuo aktyviau įsijungti į Lietuvos išlaisvinimo bei lietuviybės išlaikymo užsienyje darbą. Noras "esamos" sąlygose išugdyti tvirtas ir Lietuvos atstatymo darbiui paruoštas asmenybes.

Po pranešimų buvo diskusijos, kuriose iškilo daug skirtingų pasiūlymų dėl tolimesnės Nepriklausomų Studentų Sąjūdžio veikimo formos. Visi tačiau sutiko, kad veikla turi būti plečiama bei gvinama. Po ilgesnių ginčų buvo prieita bendros nuomonės, kad ateityje sąjūdis turėtų veikti per visuomeninius studijų būrelius. Jų pagrindinis tikslas — studijų bei diskusijų būdu reaguoti į visus mums dabar aktualius visuomeninius ir kultūrinius klausimus. Ryšio palaikymui tarp atskirų studijų

UŽ NAVY PIERO
SIENŲ

Kai buvau maža mergytė, Baisiai mėgavau aš lėtytes. Kai gerokai paugėjau — Studijuoti aš pradėjau. Mokiaus chemijoje maišyti Ir kaip pirštus nudažyti, Kaip bemiegant suskaiciuoti Ir per "testus" nesvajoti. Na ir, žinoma, gerokai Kito mokslo aš išmokau...

Žinot, taip berudenėjant, "Praitet partys" modernėjo, Kuriose kaip kas tik moka Griebia partnerę ir šoka. O vėliau, kaip čia pasakius, Blėsta lempos, merkias akys, Kazkas jaučia saldų kvapą Atkimštos bonkos kijafo... Ir po šokių po visų Linksminas jie lyg gaidžių...

Kitą dieną po linksmybių Liūdna daros iš tikrųjų: Ir prie lango ir prie stalo Snaudžia, kaip tik kas išmano. Valgo Aušra makaroną Ir vis žvilgteli pro šoną. Kur, mieguistas ir apkiutęs, Žioja "hatdogą" Kęstutis.

Bėga dienos, veja laiką Ir ištaiso tokią baiką, Kad penktadienį kiekvieną Visi skuba į areną, Kur lyg čiuožia, skerečiojas, Mėto, švaisto šonan kojas Ir ne vien tik vertikaliai, Čiuožia ir horizontaliai...

Naują semestrą pradėjus, Daug studentų prigūžėjo. Visos gražios, padažytos — Lyg žurnale išrašytos. Viena plaukus šonan braukia, Kita jų užaugant laukia, Trečia akinius nešioja Ir per viršų taip žvairuoja, Kad, pažvelgus iš netyčių, Šiurpas kimba už pečių Ir, užlundus už kolonos, Laukiu, kol praeis pro šoną.

Mokslas tas architektūra Daug studentų akis duria. Jie vis piešia, vis terlojas, Kopijuoja rankas, kojas, Piešia namą, piešia dūda, Bet pastato šunies būdą... Ir inžinierių be galo Elementas rolę varo. Vaikšto špagom munderuoti, Formulėm visis ginkluoti. Širdies, meilės reikalai Jiem vieni tikiai juokai. Jei kokia širdies dama Pasimelina kada, Tuo į inžinieriai ginklų Nepaleidžia iš nagių Ir iš "slaidrūlės" skaitlinės Jiesko formulių gadinęs, Su kurios tikslia pagalba Nebereikia sukti galvą...

Taip ir chemikai nabagai Kenčia, traukiasi į ragą. Juk bjaurus tas smarvės mokslo,

Nuo kurio net akys šoksta, Tysta kaklas, linksta ausys... Na ir, jeigu, kas paklausia: — Oi, brangioji mano miela, Kokią išvirei čia "dielą", Kad taip smarvė nosin limpa, Nuo kurios net musės stįpa? (Chemikas juk gi mažiausia Turi teisės užsigauti).

Tai ot tokią studentiją Navy Pieras įsigijo. Kur tu eisi, ką darysi, Vis lietuvių pamatysi. Mokslas dienų skvernus gaudo Ir studentus "testuos" maudo. Tik kiekvieno čia idėja Gyva likus nekerpėja, Kad po metų, po kitių Tars išėjus: "Aš galiau Žengt gyvenimo keliu".

Fuksiukas

būrelių, suvažiavimas nutarė įkurti sąjūdžio sekretoriata, kurį buvo išrinkti Bilėnas, Kavolis, Gureckas ir Devenytė. Bendrai suvažiavimą reikia įlaikyti pasisekusiu. Dalyviai, kurių buvo apie 40 (dauguma vien iš New Yorko) aktyviai reikšėsi po pranešimų iškilusio-

AKADEMINIAME PASAULYJE

Algirdas Landsbergis, už romaną "Kelią" gaves Draugo Bendradarbių klubo premiją (\$1,000), neseniai Kolumbijos universitete gavo magistro laipsnį ir dabar ten asistentauja tęsdamas studijas. Jo svarių kritinių straipsnių randame ir Literatūros Lankuose, jaunosios literatūros kartos organe, visiems studentams rekomenduotiname.

Urbanos Akademinio Sporto Klubu "Lituanica krepšininkai Kalėdų atostogų metu lankėsi New Yorke, kur laimėjo dvi rungtynes.

"Šviesos" Sambūrio New Yorko skyrius paskyrė Studentų Šalpos Fondui dar vieną 200 dol. auką — anksčiau buvo paskyrę 100 dol. Tuo būdu New Yorko "šviesa" pasirodė esanti labiausiai studentų šalpa besirūpinti organizacija (antrąją tektų laikyti Chicago tautininkus). Šviesa taipgi visuomet į savo parengimus studentus kviečia puse kainos.

Kęstutis Mikėnas, Illinois univ. Navy Pier'o studentų "Lituanica" klubo pirmininkas, sykiu ir Chicago Liet. Studentų Draugijos vicepirmininkas, vasario mėn., tęsdamas architektūros studijas, pervažiuoja į Urbaną. Chicago praranda veiklą organizatorių.

Enciklopedijos Fondas Lietuvai įsteigtas Bostone. Jo tikslas — kaupti lėšas įsigyti 1000 egz. Lietuvių Enciklopedijos, kad ją parvežus išlaisvintai Lietuvai. Jo vadovybėje (Rev. Komisijoje) dalyvauja ir bostoniški studentas A. Banevičius. Fondui ir iš viso enciklopedijai reikalinga mūsų visų parama.

Vyt. Lapatinas Urbanijoje paruošė studiją apie Lietuvos architektūrą, o J. Smulkštys ten pat ruošia magistro darbą apie Lietuvos aneksaciją 1940 m.

A. Armalis, Detroito universiteto graduate studentas, liudijo Kersteno komisijos apklausinėje Detroito.

Dail. A. Melnikas, Detroito studentų skyriaus pirmininkas, atidarė jau antrą Amerikoje savo kūrinių parodą Internacionaliname Institute Detroito. Paroda tęsis visą sausio mėnesį.

K. Ostrauskas rašo daktarą apie J. Billūną, pasinaudodamas Pensilvanijos universiteto bibliotekoje esančiais nepaspausdintais jo laiškais.

Leonas Sabaliūnas atstovauja Chicago Lietuvių Studentų Draugijai Europos Akademinių Organizacijų Federacijoje ir be to veikia Akademiniame Skautų Sąjūdyje.

Studentams Remti Draugija (veikianti New Yorke, vadovaujama gen. Konsulo J. Budrio), perdavė 340 dol. Studentų Šalpos Fondui.

Laisvosios Europos stipendijant konferencija įvyko Kalėdų atostogų metu New Yorke. Joje dalyvavo ir keli lietuviai studentai. Dr. A. Trimako (iš Laisvosios Lietuvos Komiteto) pakviestu, stebėtojų teisėmis dalyvavo ir studentų ateitininkų bei Liet. Studentų Sąjungos atstovai. Konferencija posėdžiavo komisijomis, atitinkančiomis Laisvosios Europos komiteto sudarytosioms. Kažkodėl nei vienai komisijai lietuvių nepirmininkauta.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga skiria vieną stipendiją einančiam augštuosius technikus mokslus Vakarų Europos universitetuose.

R. Mieželis išrinktas Harvardo universiteto biznio mokyklos tarptautinio klubo koordinatoriumi užsieniečiams studentams. Turi nesuskaitomą

se diskusijose. Nors ir buvo daug nuomonių skirtumų, tačiau tai neklidė padaryti svarbių sąjūdžio ateities veiklę liečiančių nutarimų. Visi skirstėsi pakelta nuotaka, pasiryžę stengtis kuo sėkmingiau įgyvendinti sąjūdžio tikslus.

J. Smulkštys

daugybę pareigų ir lietuviškose organizacijose.

Skt. dr. Milda Budrienė išrinkta Akademinio Skautų Sąjūdžio pirmininke. Nusprendus ASS valdybą sudaryti tik iš trijų narių, kitais valdybos nariais įeina ex officio Korp! "Vyčiai" valdybos pirm. pskt. Vyt. Mikalavičius ir Stud. Skautų Draugovių Sambūrio valdybos pirm. G. Čaplikaitė. Paskutinius du metus ASS pirmininko pareigas ėjo didelis jaunimo bičiulis sktn. prof. Ig. Končius.

Akademiniui Naujųjų Metų sutikimas. Chicago akademikai skautai-ės praeitų metų užbaigę apvainikavo, visuomenei surengdami puikų naujų metų sutikimo balių. Būtų labai klaidinga tvirtinant, kad Naujųjų Metų sutikimo surengimas nėra dėmesio verta organizacinė veikla. Šias akademikų skautų pastangas Chicago visuomenė sutiko nepaprastai šiltai ir vietų pareikalavimas buvo toks didelis, kad vietos prie staliukų, talpinę apie 600 svečių, tegalėjo patenkinti tikrai pusę norinčių dalyvauti. Baliaje organizuotai dalyvavo ir Chicago Studentų Draugija, kurios nariams buvo padaryta 33% nuolaida. Baliaus rengimo komisijai vadovavo Br. Juodelis.

Akademinius Naujųjų Metų sutikimas New Yorko buvo surengė šviesininkai ir ateitininkai. Daugybė studentų, suvažiavusių į kalėdinius suvažiavimus, sutiko Naujus metus atskiroje "šviesos" parūpintoje salėje, iškeldami taures už visas akademines organizacijas.

Studentai ateitininkai Kalėdų atostogų metu turėjo studijines dienas Chicagoje ir New Yorke.

Tradicinis užgavėnių ir tarpsemininių atostogų Akademiniui Kaukių Baliaus Chicagoje šiais metais įvyks vasario mėn. 6 d. puošnioje "Viking" Ballroom salėje.

Detroito akademikės skautės susiorganizavo pereinčių metų gale. Į valdybą įeina L. Griškevičė, Detroito studentų skyriaus sekretorė, ir D. Šepulaitė, taip pat vietinio skyriaus narė.

Lietuviai studentai antradieniais kartu valgo pietus Wayne universitete, Detroito. Labai sveika mintis. Padėka Z. Rekašui ir L. Griškelytei.

Studijinė komisija moksliškai nagrinėti studentų ir aplamai jaunimo padėtis išeivijoje klausimus ir ruošti veiklos metodiką bando sudaryti Studentų Sąjungos centro valdybą. Jai priklaustys yra dave sutikimą detroitiešis Saulius Šimoliūnas ir keli centro valdybos nariai. Komisija bus dar praplėsta.

R. Kežys, daug pasidarbavęs abiejų Ned Yorko suvažiavimų rengime ir pravedime, šiuo metu studijuoja politinius mokslus Kolumbijos universitete, siekdamas augštesnio laipsnio ir specializuodamasis rytų Europos reikaluose.

A. Keželis buvo atskridęs į New Yorką iš Chicago, kur suvažiavime atstovavo Studentų Šalpos Fondą (yra vienas iš jo išdininkų) ir Chicago Liet. Studentų Draugiją, kurios jis pirmininkas. Laisvalaikio darbuojasi ALTE. — Pažymėtina, kad Chicago Studentų Draugija yra vienas iš stambiausių aukotojų studentų šalpai: yra paskyrusi 150 dol., o taip pat ir kitiems studentiškiems reikalams.

Nepriklausomųjų studentų konferencija New Yorko nutarė: (1) ir toliau veikti studijinių būrelių forma, nesusiriant su jokia organizacija ar ideologija; (2) išrinkti sekretoriata, kuris palaikytų ryšius su studijiniais būreliais ir aiškintųsi tolimesnės veiklos galimybes pagal konferencijos iškeltus pasiūlymus.

D. Racevičiūtė ir Iljasevičius uoliai ir, spaudos žiniomis, sėkmingai vaidina Detroito liet. teatriniuose pastatymuose.

VADOVAS I SVEIKATA

Geresniam sveikatos išlaikymui nauja knyga

BŪKITE SVEIKI

kurią parašė ir išleido Dr. Steponas Biežis. Šioje knygoje aprašoma svarbieji sveikatos išlaikymo dėsni: kaip būti sveiku ir ilgai gyventi.

Ši svarbi knyga privalo rasti kiekvienoje lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisuitimu. Tuoju užsisakykite.

Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS,

3241 W. 66th Place,

Chicago 29, Ill.

Telefonas: REpublic 7-7868

(12)

VANAGAITIS

KNYGA

jau gaunama Dirvoje. Siųskite \$2.00 ir labai daug patirsite apie Amerikos lietuvių gyvenimą.

DIRVA: 1272 E. 71 St.

Cleveland 3, Ohio.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigiai kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairius blankus, vakarams biuletenus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.

Cleveland 3, Ohio

Telef.: HE 1-6344

Centas nuperka daug

ELEKTROS

TRIŲ CENTŲ VERTES

Šildo jūsų elektrinę keptuvę septynias dienas

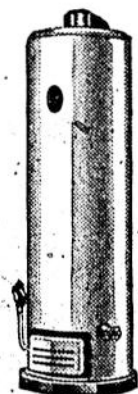
THE ILLUMINATING COMPANY

ALWAYS AT YOUR SERVICE

Sveikinimai ir geriausi linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

All the Hot Water You Want

Hot water for all the needs of your household... at the temperature you desire... automatically! Brilliant white, the Bryant is flat-based to eliminate cleaning underneath, sturdily constructed for long service. See it... you'll want it!

BRYANT GAS-FIRED
Automatic Storage

WATER HEATERS

AUTOMATIC * UNDERFIRED
* INSULATED *

BRYANT HEATER DIV.

A. G. E.

2110 EAST 21st STREET

CLEVELAND

Main 1-5732

VISAI SLAPTAL...

KADA GANA NEGANA, O
KADA PERDAUG

Vytautas ir Birutė Skrudžai buvo žmonės, kurie laikraštį ne tik šiaip į rankas ėmė, bet ir mokydavosi iš jo.

Paskaitę Dirvoje Juozo Bačiūno straipsnį "kada gana yra gana", juodu koze vienu kartu abudu sušuko:

— Je, geras patarimas. Reikia, tikrai reikia susitvarkyti šeimyninį biudžetą.

— Bet, palauk, Birutė, jis čia šneka, kad reiktų penkis procentus nuo visų pajamų skirti tautiniams reikalams.

— Ką jis daugiau šneka, Vytautai, neimk į galvą. Iš to, kas pamokoma ir naudinga — mokytis. O negi visas laikraštis pamokomas. Yra ir prastų, ir iškelio vedančių minčių. Tokios ne mums, padoriems lietuviams, skiriamos. Bet susitvarkyti metinį pajamų ir išlaidų biudžetą — dora mintis ir ją tuojau reikia įgyvendinti. Ir patį Bačiūną ar tik ne per šitokį biudžetą bus turtus įgijęs?

Kas sutarta, nutarta, tuojau ir padaryta.

Pajamų pozicijos beveik kaip ir nusistovėjusios. Jo pajamos jau seniai nebeskaitomos. Jos nepasiekia namų, nei pinigų, nei čekio pavidalu, o nešamos tiesiog į banką ir regimos tik skaitmenų išvaizda sutaupų knyguteje.

Šeimos pajamos, gyvąja prasme, tėra tik jos uždarbis, apie 3700 dolerių per metus. Susistatytą biudžetą abiem Skrudžams dabar reikė, ar tik nebūtų galima ir iš šitos sumos dar kiek nors įrašyti į "juodos dienos" poziciją.

Pasitarę ir bent kiek pasiginčiję, išlaidas surašė tokia tvarka:

1. mokėjimai už namą,
2. maistas,
3. žmonos apranga,
4. pramogos,
5. vyro apranga,
6. Laikraščiai, knygos, tauotos reikalai,
7. juodai dienai.

Po pirmo paskirstymo išėjo, kad ne tik neliko juodai dienai, bet beveik visos pajamos išėjo su ketvirtąja pozicija.

— Peržiūrėkim, gal ką dar galėsime sumažinti maistui, tavo aprangai ir pramogoms, — pasiūlė Skrudžas.

Maistą, mėsos gerą dalį pakėitus miltais ir daržovėm, pasiekė numušti visų šimtu dolerių.

— Ot, tai puiku, Vytautai, aš jau visai buvau pamiršęs, kad man reikia naujo pavasarinio palto. Už šimtą dolerių bus jau visai pakankamas.

— Bet, Birutė, tu juk turi jau du, ir tai visai neblogus.

— Aha, neblogus! Juk pernai jau su jais dėvėjau. Štai, koks tu! Aš tik dirbt, liuobit, ir namuos ir fabrike liežuvi iškišius, pinigus neš, o į žmones su skudurais galiu eit, — ir Birutė savo bylą šoko ginti jau nuo Jėvos laikų žinomu ginklu — ašarom.

Vytautas kapituliavo ir taika buvo atstatyta.

Pramogų poziciją išbraukė. Šiomet neis nei į kiną, nei į teatrą. Svečiuosis tik pas kitus, pas save nieko nekviess.

Priešus vyro aprangą, Vytautas ėmė aiškintis, kad šiame krašte visp labo tėra pirkęs tik porą batų, kad jam praverstų jau ir naujas kostiumas ir palatas.

— Bet, Vytautėli, kad tavo dar visai geri ir tie atsiveštiniai rūbai. Duosim išvalyt, pataisyti, tai metus dar puikiai apsieis.

Vytautas ir pats suprato, kad metus dar gali pakentėti.

— Užtat užsisakyti daugiau laikraščių ar pirkiesi daugiau knygų. Pagaliau, skirkim šiemet daugiau ir tautai vaduoti.

Birutė pamastė, pamastė ir

sako:

— Ale tu ir būtum kvailas, Vytautai. Žiūrėk, nuomininkas skaito penkis laikraščius, o paskaitęs tuojau ir neša į rūšį. Na, ar tau taip sunku juos pasiimti iš rūšio? Knygų gali pasiskolinti arba iš miesto bibliotekos pasiimti. O dėl tautos, tai ką jau čia! Iki šiol kentėjai, tegu dar ir toliau pakencia. Bene mudu du ją išvaduosim! Gal kitais metais kas nors nuliks.

Vytautas nusileido ir dėl šitų išlaidų. Žmonos juk iš tikrųjų realiai galvojama.

Visus galus suvedus, susidarė dar du šimtai ir 25 doleriai. Du šimtai buvo nuskirti juodai dienai, o likusius Birutė pasiėmė kojineis ir skrybėlaitė.

V. Medinis

GRAFOMANINĖS
NAUJIENOS

Išleides H. Lukoševičiaus "Likimo žaismą", "Draugas" skelbia netrukus pasijusią į rinką ir Liūdo Zeikaus "Lapetus ir tolimas".

Džiaugdamiesi šiais grafomanijos produktais, patariame leidėjui dar perspausdinti Rūtelionienės, Brolių Tomdykų ir kitus panašius darbus...

SUPERIOR SAVINGS SUSIRINKIME

Šio mėnesio pradžioje Dirvos redakcija gavo eilę skaitytojų laišku ir buvo prašyta telefonu laikraštį duoti daugiau informacijų kas iš tikrųjų dedasi Superior Savings, (kitų iš įpramam dar vadinamam Lietuvių Banke). Sužinojęs, kad bus metinis susirinkimas, redaktorius nutarė pats nueiti į metinį susirinkimą ir vėliau patirtus įspūdžius papasakoti skaitytojams.

Deja, valdybos nariai ne tik redaktorių, bet nei radijo valandos vedėją, nei kitų su banku turinčių reikalų, bet nesančių šerinkais, stebėtojų neišleido. Tai pirmas atsitikimas, kaip teigia banke daug metų dirbusieji, kada pradėta bijoti viešumos.

Redaktorių kitą dieną telefonu užklausk banko reikalų vedėją John T. DeRighter, kieno nutarimu į susirinkimą neįleistas spaudos atstovas. Jis pradėjo aiškinti, visai ką kita, kad girdi konstituciją sakanti, kad neturintiam šerų kitų šerai negali būti įgaliojami... Žodžiu, vienas kalbėjom apie spaudos atstovavimą, gi kitas apie šerinkus...

Dirva prieš kiek laiko savo korespondentui V. Baziuliui buvo pavadusi kreiptis į banko vadovybę su parengtais klausimais ir į juos gauti atsakymus. Deja, klausimai buvo įteikti, bet atsakymo negauta, nors praėjo keli mėnesiai.

Kadangi Dirvos atstovas į susirinkimą nebuvo įleistas, mes tegalim pasitenkinti tik buvusių pasakojimais. Esą tokio triukšmingo susirinkimo šerinkai neatsimena. Banko šerinkai pasidalinę į dvi dalis. Da-

Clevelando lietuvių praeitis

A. PADEGIMAS

Pasiryzau parašyti šią apžvalgą tikslu supažindinti Dirvos skaitytojus su praeities Clevelando lietuvių gyvenimo istorija. Ypatingai, kad ir pačiame Clevelande yra daug naujų atvykusių lietuvių, kuriems gal ir labai bus malonu susipažinti su ta visa praeitis.

Visų čia gyvavusių draugijų žinias paduosiu iš knygos "Clevelando Lietuviškų Draugysčių Istorinė Peržvalga". Tą knygą išleido Clevelando Lietuviškų Draugysčių Sąjūdis 1917 metais. Toje knygoje yra atskirai surašyta kiekvienos draugijos gyvavimo žinios, imtos iš draugijų užrašų. Nerasysiu tų visų mažmožių, kurie gal jau nebus svarbūs skaitytojui. Svarbu išskirti draugijų tvėrimąsi, kodėl jos buvo susitvėrusios ir ką jos nuveikė.

Visos pašalpinės draugijos jau beveik visos. Yra dar pasilikusi Aušros Vartų Moterų Draugija. Tai viena iš pašalpiųjų senųjų draugijų. Taigi prie nekuri draugijų aprašymo gal ir ilgiau reikės apsisotiti. O kitas žinias pateikiu pats iš savo patyrimo, nes jau ir man šių

metų gegužės 17 d. sueis penkiosdešimt metų kaip atsiradau Dėdes. Samo žemėje. Tie penkiosdešimtys gyvenimo knygų puslapių negalėjo jau praeiti vel-tui, be jokios pastabos.

Pirmas lietuvis, Clevelande apsigyvenęs buvo Franciskus Freimonas 1871 m. Jis buvo pirmas šaknis Clevelando lietuvių, kuris sutvėrė pirmutinę Sv. Jurgio draugystę.

Buyo atvykęs iš Lietuvos ir Franciskaus brolis Reimontas. Ir abu broliai Reimontas su Francisku Clevelande išgyveno dvejus metus ir vienas su kitu nesimatė, nes vienas kito antrąsio neturėjo. Ir tik po dviejų metų, kada iš Lietuvos nuo savo giminių gavo antrąsio, abu broliai susitiko. Kas su Reimontu Freimonu atsitiko, ar jis išvažiavo į kitą miestą ar į Lietuvą, jokių žinių nėra. Franciskus Freimonas dar ilgesnį laiką gyveno Clevelande ir vėliau išvažiavo į Lietuvą.

Draugystė Sv. Jurgio

Draugystė Sv. Jurgio susitvėrė 1887 metais. Buvo 27 nariai. R. Freimonas, J. Kulikauskas, J. Vilkutaitis, T. Račiūnas, K. Mažiūtas, N. Martišauskas, J. Viltrakis, B. Gaižutis, J. Jasinskis, J. Sarcikis, A. Antušauskas, A. Almonaitis, F. Kulikauskas, F. Petuška, V. Jurgilas, J. Vladislavičius, P. Lekavičius, J. Nedzinskis, S. Nedzinskis, J. Židžiūnas, J. Kisevičius, G. Žydonis, J. Neuronis, K. Švilpa, A. Stelmokas, J. Vitkauskas, A. Petuška.

Julius Vitkauskas dar berods tebėra gyvas, jau daugiau kaip dešimties metų senokas. Ši katalikiška draugija daug atsižymėjo ir labdarybės reikaloje. Jos tikslas buvo ne tik palaikyti mirusį savo narį su bažnyčios apeigomis, bet taip pat šelpti ir pavargėlius bei likusius našlaikus.

Šios draugijos nariai įstodami į draugiją mokėjo po vieną dolerį kaip įstojamąjį mokestį ir po 50 centų mėnesinio mokesčio. Antram susirinkime po 40 centų, o trečiam susirinkime po 30 centų. Taip nustatytas mokestis po 30 centų pasiliko visam laikui. Tik 1892 m. rugpjūčio mėnesį buvo nutarta, kad draugijos nutarimai būtų įrašyti į knygas, nes nuo draugijos gyvavimo pradžios tas nebuvo daroma. 1893 metais draugija sergančiam nariui jau mokėjo po \$4 savaitėje, o pomirtinė buvo \$50. 1894 m. nutarimuose yra, kad mirus nariui draugija davė du vežimus, nes tais laikais dar akliais veždavo numirėlių, ir paskirti aštuonis narius nešti karstą.

1895 m. buvo draugijos susirinkimas.

tekty rašyti, jei tai būtų tik Superior Savings. Bet kada dar priduriama, kad tai lietuvių bankas, kad saviems reikia remti savuosius (banko vadovybės atstovų pranešimas Tremtinių Draugijos susirinkime) tos pastabos keliašios. Ir Dirva ateity visiems tiems reikalams svarstyti nepagalės vietos.

Visi žinom, kad Clevelande kūriasi keli tūkstančiai naujakurių, jie turi įvairių finansinių reikalų, jie nori ir susidaryti pačias geriausias finansavimo galimybes. Daugelis manė ir nemąžai dabar tebmano, kad jiems gali nemažai pagelbėti ir esamas Superior Savings. Bet jei jo vadovybė tik taip nori su naujaisiais palaikyti santykius — ji gali apsiriki. Daugelis jau įsitikino, kad čia yra atvykęs pakankamas skaičius įvairių šakų specialistų ir specialistų spręsti pasitaikančius finansinius klausimus. Ypač tie visi klausimai palengvės šiais ir kitais metais, kada dauguma jau bus JAV piliečiai.

rinkime svarstoma įsteigti lietuvišką katalikišką parapiją. 1899 m. atsilankė draugijos susirinkime būsimos parapijos komitetas ir pareiškė, kad atvažiuos kun. Sutkaitis ir laikys pamaldas Sv. Petro koplyčioje.

1902 m. jau yra pažymėta draugijos užrašuose, kad draugija nupirko vėliavą ir ji buvo pašventinta Sv. Jurgio parapijos bažnyčioje. 1913 m. sausio mėn. prisirašė prie draugijos kun. J. Halaburda. Jis pareiškė, kad nenorės ligoje pašalpos ir kad atsitiktus mirčiai niekas nereikalautų jo pomirtinės.

Kada draugija buvo skaitlingai ir turėjo išde daugiausiai pinigų, pašalpą ligoje mokėjo \$5.00 savaitėje, o pomirtinę \$200.00. Bet mirus draugijos nariui visi kiti nariai turėjo mokėti į draugijos išdą po vieną dolerį.

Pabaigoje 1916 metų Sv. Jurgio draugija turėjo 293 narius. Turtas \$2,463.71.

Po išleidimo "Clevelando Lietuviškų Draugysčių Istorinės Peržvalgos" dar šį draugiją ilgai gyvavo. Apie ją galiu pasakyti tiek, kad tai buvo pavyzdinga draugija, dosni labdarybės reikaluose, savo tarpe visi gražiai veikė, viens kitam buvo kaip brolis ir draugijos reikaluose drausmingi.

Lietuvių Romos Katalikų
Susivienijimo Amerikoje 8-ta kuopa

Susitvėrus Sv. Jurgio draugijai 1887 m. ir pradėjus jai gyvuoti "Vienybė Lietuvininkų", tada einanti dar iš Plymouth, Pa., pradėjo vartoti agitaciją už tai vadinamą Susivienijimą Visų Lietuvininkų Amerikoje. Agitacijos paskatinta Draugystė Sv. Jurgio 1888 m. prisirašė prie susivienijimo. Bet 1889 m. draugystėje kilo nepasitenkinimas tuo Susivienijimu dėl neužmo-kėjimo pilnos pomirtinės Antanui Pietuskai. Ir tais pačiais metais draugystė Sv. Jurgio atsi-metė iš to S.V.L.A.

1891 m. kun. Burba vėl rašė laiškus, kad Sv. Jurgio Draugystė prisirašytų prie S.V.L.A. Laiškai buvo perskaityti draugijos susirinkime ir draugija nutarė ir vėl prisirašyti. 1893 m. j Sv. Jurgio Draugystė, kaip priklausanti prie Susivienijimo Visų Lietuvininkų Amerikoje, pradėjo rašyti ir moterys, bet Draugystė nutarė atskirti moteris ir sukurti naują kuopą, pavadinant ją Susivienijimo Visų Lietuvininkų Amerikoje 9-ta kuopa.

KAIP MINĖSIME VASARIO 16-JĄ

EDV. KARNĖNAS

Kaip airiai kovo 17 d. — Sv. Patriko dieną visame pasaulyje nėjimas Clevelande rengiamas iškilmingai demonstruoja prisirišimą prie savo tautos kamieną, ypatingu iškilmingumu. Yra sutapimas ir Amerikos Lietuvių kasmet mini Vasario 16-ją — Ne-liam koncertui, yra pakviesta priklausomos Lietuvos atstatymo diena, gausiai rinkdamiesi į atstovų: gubernatorių Frank J. Lausche, Clevelando miesto-matutą ir Tėvyne, ir į didžiulius joras Antony Celebrezze, senamėnėjimus salėse.

Dabar, kada Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė priešų paviminta ir Lietuvių Tauta niekinama ir žudoma, — laisvose salyse esantieji lietuvių Vasario 16-ją mini didžiausiu susikau-pimu ir savo jėgų koncentravimu. Ypač Amerikos lietuvių kolonijose Vasario 16-sios minėjimai yra didingi, kada gubernatoriai išleidžia savo atšaukimus ir skelbia Lietuvių Dieną, kada gubernatoriai, majorai, senatoriai ir kongresmanai atsilanko į Lietuvos Nepriklausomybės iškilmingus minėjimus.

A. Mikulskis šią "Nemuno" poemą ruošia Clevelando simfoniniam orkestrui, kuris ją išpildys WHK salėje Vasario 16-sios minėjimo koncerte. Tai didelis darbas, atimams A. Mikulskiui daug darbo dienų, poema at- ras-ta be partitūros. Be to, nemaža darbo iš jo ir Čiurlionio ansamblio reikalauja komp. Karnavičiaus operos "Radvila Perkūnas" kantata "Atsisveikinimas su Tėvyne", kuri bus išpildyta tame koncerte su Clevelando simfoniniu orkestru ir Čiurlionio ansambliu pasirodys operos solistė Juzė Kristolaitytė, solistė Aldona Stempuzienė ir Metropolitan operos solistas Algirdas Brazis.

Clevelandiečiai praėjusį penktadienį per lietuvių radijo valandą girdėjo radijo klubo pirm-ninko J. Stempuzio pasikalbėjimą su Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus vice-pirmininku J. Daugėla. Jis kalbėjo į Clevelando lietuvių ir kvietė juos gausiai atsilankyti į Vasario 16-sios iškilmingą minėjimą vasario 28 d.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 14-ta kuopa pradėjo gyvenimą 1888 m., kada dar buvo Susivienijimas Visų Lietuvininkų Amerikoje. Aprašyme sako, kad kuopa neturėjo numerio, nes buvo ryšyje su Sv. Jurgio Draugystė ir veikė iš vien. Ties patys Sv. Jurgio Draugystės nariai skaitėsi ir kuopos nariais. Tai liudija ir čerteris, kuris buvo išimtas 1896 m. Čia kaip tik ir yra įrodymas, kad tos dvi kuopos buvo 8-ta ir 9-ta prie Sv. Jurgio Draugystės, persikyrė nuėjo viena į Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimą Amerikoje, o kita į Susivienijimą Lietuvių Amerikoje.

(B. d.)

UZREGISTRUOKIT SAVO
TURTA

R. & H. REALTY CO.

Greitiems rezultatams

Šaukite: SW 5-5700

1257 East 105th St.

(5)

Kainuoja mažiau įrengti

... mažiau panaudoti!

Bendra GASO džiovintuvų pristatymo, normalaus įjungimo ir garantijos kaina yra daug mažesnė kaip kitų rūšių. Dažniausiai įrengimo kaina yra priskaitoma pirmo kainoj.

Tik GASO drabužių džiovintuvus duoda jums pigų džiovinimą. Ir tai tik vieną penktolį — dažnai dar mažiau — kaip kitų automatinų rūšių naudojimo kaina.

Atsiminkit tai, kada jūs perkat...

1. Neseniai įvykdytas patikrinimas klientų aptarnaujamose skalbyklose, kur ekonomija ir patikėtumas yra svarbiausia, parodė, kad 40-45 naudoja vien GASO džiovinimą!
2. Drabužių džiovinimo pramonininkai, kurie duoda džiovinimui kuro pasirinkimą šio aplykinėj pranešė, kad jų pardavimai parodo 2 prieš 1 GASO pasirinkimą.

Pamatykite Ethel Jackson "Women's Window" programą pirmadienį iki penktadienio 1:00 val. WEWS stotis 5

THE EAST OHIO GAS COMPANY

THE ILLUMINATING COMPANY
ALWAYS AT YOUR SERVICE

Cleveland IR APYLINKĖSE

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Metinis Bendruomenės susirinkimas įvyko sausio 24 d. Susirinkimą vedė Daugėla, Laniuskas ir Jidonis. Metinį valdybos pranešimą padarė St. Barzdukas ir J. Nasvytis.

Iš pranešimų ir kontrolės komisijos akto paaiškėjo, kad atskaitomybė vedama tvarkingai. Bendruomenės mokesčius mokėjo tik apie 300 clevelandiečių. Nusiskusta kai kurių perdideliu pasyvumu ir lietuviška veikla nesidomėjimu. Bendruomenė turėjo \$2,853.39 pajamų. Kasoje liko \$633.19. Bendruomenės valdybai, ypač jos pirmininkui St. Barzdukui pareikšta padėka.

Švietimo ir Kultūros Tarybos pranešimą padarė Dr. M. Žilinskienė, gi Ekonominės Tarybos Indzelevičius.

I naują Bendruomenės valdybą, pagal balsų daugumą, išrinkta: St. Barzdukas, K. Karpis, F. Saukevičius, J. Damušis, P. J. Ziūrys, J. Čiuberkis, J. Nasvytis, P. Gruodis ir V. Morkūnas. Kandidatais liko: M. Traińskauskaitė, V. Brazilius ir A. Zdanis.

I kontrolės komisiją išrinkta: F. Baranauskas, V. Kasakaitis ir E. Karnėnas.

Susirinkime iškelta geresnio susiorganizavimo, salės ir kiti klausimai. Iš Chicago atvykęs teisininkas Talalas padarė pranešimą Kersteno komisijos reikalui.

TAUTINIŲ KORPORACIJŲ SAMBORIO SUSIRINKIMAS

Taut. Korp. Samborio susirinkimas įvyko sausio 22 d. Pirmininkavo V. Morkūnas, sekretoriavo J. Čiuberkis.

Buvo tartasi tolimesnės veiklos klausimais ir išrinkta nauja valdyba: Vl. Ramanauskas, C. Modestavičius, J. Virbalis, V. Morkūnas ir S. Lazdinis. Išrinkta garbės teismas ir kontrolės komisija.

Susirinkime aptarta ir užgavėnių blynų (įvyks vasario 27 d. 7 val. Colonial Garden salėje), reikalai.

Programą praversti kviečiamas aktorius Vitalis Zukauskas. Pakvietimų galima gauti Dirvoje. Kaštuoja po \$2.50

ALTO SUSIRINKIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus visuotinis organizacijų atstovų susirinkimas kviečiamas ateinančių sekmadienį, š. m. sausio mėn. 31 d. 11:30 val. Lietuvių salės patalpose.

Šiame susirinkime bus svarstoma Vasario 16 dienos minėjimo reikalai. Maloniai prašome visus organizacijų atstovus į šį svarbų susirinkimą atvykti. Taip pat maloniai kviečiami susirinkime dalyvauti ir visi kiti lietuviai, kurie domisi ALTO veikla ir jo darbais.

Skyriaus Valdyba

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Latvių-Lietuvių Vieniybės Clevelando skyrius 1954 m. vasario mėn. 13 d. 7 val. vak. Dauguvos Vanagų patalpose, 4939 Broadway Ave. (Bohemian National Home) rengia Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą.

Solistai V. Aigars-Čelėte ir Dr. J. Klavinš išpildys lietuvių ir latvių kompozitorių kūrinius. Z. Rozengrina, Em. Skujeniekis ir kt. skaitys bei deklamuos lietuviškai lietuvių rašytojų kūrybą. Programoje dalyvauja lietuviškos mokyklos šokių ansamblis. Referatą apie Lietuvos Nepriklausomybę skaitys R. Vilumsons.

Įėjimas nemokamas.

ALT KONCERTO BILETAI jau parduodami Dirvoje ir Spaudos kioske.

GYDYTOJAI SIEKIA SPECIALLYBIŲ

Clevelande yra apie 20 gydytojų tremtinių. Keletas jaunų gydytojų, be specialybės, pasiūlyo specializuotis. Labai džiugu ir sveikintina, kad jauni gydytojai, neturėdami specialybės, skina keliai į augštesnę gydytojo kvalifikaciją.

Dr. Puškorius jau 3 metus moko chirurgijos St. Alexis Hospital ir gerai progresuoja. Dr. Miknevičienė antri metai dirba didelėje Clevelando ligoninėje ir specializuojasi vidaus ligose. Dr. Mastulionis specializuojasi anestesistu. Šita specialybė labai svarbi, nes Lietuvoje tokių gydytojų specialistų nebuvo. Dr. Degesys, uždars savo gydytojo kabineta, pradėjo chirurgijos stažą St. Vincent's Charity Hospital.

Reikia paminėti, kad Lietuvoje, taip ir čia Amerikoje, chirurgijos specialybės reikia mokytis 4 metus. Tas darbas turi būti dirbamas stambioje, pripažintoje specialybei ligoninėje.

Clevelande iš tremtinių tarpo yra keletas specialistų gydytojų, kurie specialybes įsigijo Lietuvos Universiteto Klinikose. Dr. Bridžius yra akių ligų specialistas, Dr. Pautienis specialistas chirurgas, Dr. Vaitėnas odos ir veneros ligų specialistas, Dr. Vyšniauskas ir Dr. Čeičys plaučių ligų specialistai. Pastarieji gyvena netoli Clevelando.

VET. GYD. J. KREGŽDĖ

Vet. gyd. J. Kregždė, dirbęs Avon Lake, neseniai buvo paimtas į valstybinę tarnybą ir paskirtas į Cincinnati miestą.

VET. GYD. T. GEČUI

sausio mėn. 5 d. buvo sekmingai padaryta Dr. A. Kalaucko trečioji vidurių operacija. Ligonis sveiksta namuose.

SLA KONCERTAS

praėjo gražiu pasisekimu. Susirinko apie 300 svečių. Rengėjai koncertą pradėjo punktualiai, bet salė tada buvo pustūštė, todėl graži ir prasminga SLA prezidento adv. Kalinausko kalbą gerokai kentėjo nuo varstomų durų.

Operos solistė E. Kardelienė klausytojus maloniai nuteikė tokiu repertuaru, kuris Clevelande dar nebuvo girdėtas. Palydima pianisto K. Smilgevičiaus susilaukė gausybės plojimų ir kvietimų daugiau dainuoti. Šiltas sutiktas ir pianistas K. Smilgevičius, keletą kūrinių specialiai išpildęs.

J. VERBYLA

iš Floridos, gausiems savo draugams ir pažįstamiems Clevelande siūnčia geriausius sveikintimus ir linkėjimus.

CLEVELANDO STUDENTAI

Clevelando studentija po dviejų didesnių pasirodymų visuomenei šiuo metu atsidėjus dirba, nes vyksta žiemos semestro baigiamieji egzaminai. Vasario mėnesio pirmąją savaitę universitetuose vykdoma registracija pavasario semestru. Neturėję galimybes studijas pradėti rudens pradžioje, prašomi nepraleisti progos jas pradėti dabar. Informacijas galima gauti tiesiogiai iš universitetų ir pas vietos studentus bei jų valdybą. Yra labai puikių galimybių studijas pagilinti ar palyginamai per trumpą laiką.

J. CIJUNSKAS

TAISO IR PARDUODA LAIKRODŽIUS, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuojantis darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

įsigyti šio krašto mokslo cenzą, jei jis buvo gautas Lietuvoje ar kur nors kitur.

AKADEMIKŲ TRIO KONCERTAVO CHICAGOJE

Clevelando akademikų trio (R. Malcanaitė, N. Bartuškaitė ir I. Žilinskaitė), vedamas Algirdo Bielskaus, sausio 16 d. dainavo Chicagoje, Akademinio Sporto Klubu Lituanicos surengtame koncerte-vakare. Trio, saugojančioje ir skoningai sugrupuotoje programoje išpildė apie tuziną lietuviškų, klasikinių bei lengvo žanro dainų, skaitlingos publikos buvo labai šiltai priimtas pakartojimui. Dainininkės pianinu palydėjo chigagietis studentas Rytas Babickas ir, porą paskutinių dalykelių, Balio Pakšto orkestras. Šiuo koncertu trio atšventė savo vienerių metų gyvavimo sukaktį.

TRIO I DETROITĄ

Šį šeštadienį, sausio 30 d., akademikų trio dainuos Detroito skautų vietininkijos "Baltija" ruošiamame koncerte-vakare. Be trio, šiame koncerte solo dainuos Regina Malcanaitė ir pianinu skambins Gailutė Klimaitė, kuri kartu komponuos ir trio. Šiuo savo koncertu trio pirmą kartą pasirodys detroitiešiams.

PENKTAS CLEVELANDO TARPTAUTINIS FESTIVALIS

įvyks Music Hall vasario 14 d. 2 ir 8 val. po pietų. Netoli 6000 lankytojų galės matyti šį 1000 žmonių ir 25 tautų pasirodymą, ruošiamą Cleveland Folk Arts Association ir Cleveland Press. Biletai po \$1.50, \$1.00, \$0.75

PARDUODAMAS NAMAS

East 81 St., netoli Superior, labai geras, vienos šeimos namas. Keturi miegamieji. Didelis sklypas. 2 garažai.

Ray Nausneris,
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

SAVININKAS PARDUODA NAMUS

Labai geros pajamos. East 66 St., netoli Sv. Jurgio bažnyčios. Keturių šeimų du namai viename sklype. geras rūsys.
Telef.: EX 1-3810

GERAS NAMAS

Didelis, dviejų šeimų. 5 ir 5 kambariai. Labai geram stovyje. East 82 ir Superior.
Saukti: RA 1-0041 (4)

DVIEJŲ ŠEIMŲ NAMAS

6 kambarių kiekvienas. Netoli E. 79 St. ir Superior. Dėl sąlygų šaukti:

EX 1-6772 (4)

ISNUOMOJAMAS BUTAS

Su baldais viename ar dviejuose kambariuose. Geras susisiekimas. Naujoji parapija. Šaukite tarp 6 ir 9 val. vakaro.
Tel.: IV 1-8229

PARDUODAMAS AKORDEONAS

Naujas vokiškas Hohner firmos akordeonas, 60 bosų (su dėže). Skambinti:
PO 1-5958

Friendly FLOWER Shoppe

Gražiausias gėlių įvairiems reikalingams. Saldainiai, papuošalai dovanoms. Nebrangios gėlių vestuvėms ir laidotuviams.

Įvairūs naujai gauti augalai.
Atidaryta nuo 10 ryto iki 8 v. vak.
Duodame Eagle Stamps
6901 SUPERIOR AVE.
Telef.: HE 1-6339

ir \$0.50 yra gaunami Press Building 4 augšte East 9 ir Rockwell, International Institute, 1620 Prospect Ave. ir Burrows biletų rąstinėje, 419 Euclid Ave.

PATIKRINKIT

Pakartotinai prašoma dalyvauti Aitvarų koncerte pasitikrinti skrybėles. Iš rūbinės perklaudž buvo paimta pilka 8¼ dydžio skrybėlė paliekant pilką 7¼ dydžio skrybėlę, kuri buvo pirktą Hal Slater (7010 Superior Ave.) krautuvių. Skrybėlės firma "Lee-Black Label Water Bloc". Kaina pažymėta 7.50 dol. Skrybėlę prašoma atsiųsti pas studentų pirmininką Pr. Jogą (1615 E. 77 St., but. 11. Telef.: EX1-6509).

KANDIDATAS I KONGRESMANUS

Paul W. Walter, respublikonas, pranešė, kad jis kandidatuos į 23 distrikto kongresmano vietą, paliktą laisvą, kada George H. Bender išstātė savo kandidatūra į U. S. Senatą. Walter ilgai bendradarbiavo su Robert A. Taft ir Harold H. Burton. Baigė Western Reserve Universitetą ir įstatymų mokyklą ir dalyvavo valstybės teisiniame darbe nuo 1932 m.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

Labai gražus. Galima ir su maistu. Atskira vonia.
Saukti: SW 5-3204

NAMŲ IR ŪKIŲ PIRKIMO PARDAVIMO ĮSTAIGA

Visi, kurie turite parduoti namus ir ūkius ar norite pirkti, pirmiausia pasiteiraukite mūsų įstaigoje.

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.,
Telef.: HE 2-2922
Sav. A. Kazakevičius,

Šios trys krautuvės duoda ir keičia Eagle Stamps

Mūsų prekybinė garbė paremta 40 metų praktika parenkant medžiagų rūšis ir už jas garantuojant. Mes nelaikome antros rūšies medžiagų, o jų kainos žemesnės negu bet kurioj kitoj krautuvių.

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave. EN 1-3764

SAUSIO MĖN. ISPARDAVIMAS

Viskas papiginta 25% iki 50% už sukneles, megztinius, bliuskas, marškinius.

NEPAPRASTA PROGA IR KOKYBĖ!

EZELLA DRESS SHOP

7011 Superior Avenue EX 1-8653
DVIGUBAI ŽENKLŲ KAS ANTRADIENI

JAMES KRAUTUVĖS SAUSIO MĖN. ISPARDAVIMAS

Vyrų odinės ar vilna išmuštos šlepetės 3.88. Moterų 2.88 ir vaikų 3.88 ar 4.88. Reguliariai 4.95 iki 7.95.

Moteriškos šlepetės 1.88 ir 2.88

JAMES SHOE STORE

7041 Superior Ave.

Visoj Amerikoje žinomi Weatherbird vaikų batai.

SUMUSTINIAI GERIMAI SODA

MARNELL'S

7023 Superior Avenue

Saldainiai, Riešutai, Popkornai

Čia susitiktis savo draugus po pamaldų

Geriausia kava mieste

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gerimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki galvintieji gerimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų.

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atidara trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėj
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums. Modernūs portretai, vestuvų, šeimynų, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų švaidžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

2%
ON YOUR
SAVINGS

GERI TAUPYMO VAISIAI

Nuolatinis taupymas yra tikras kelias į laimę.

Taupymai su nuosimėjais auga ir didėja kasdien.

Lietuvių Banke tapymas yra Federal Insurance Corp. apdraustas — kiekviena knygutė iki \$10,000. Saugumas valdžios užtikrintas.

Čia galima atlikti daugelį kitų reikalų: keliaujantiems nusipirkti čekius, apmokėti visokias sąskaitas.

Už indėlius mokama 2½%.

Jūs galite kreiptis ir penktadieniais nuo 4:30 iki 6 val. vakaro, o šeštadieniais iki 12 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų būto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškojo krautuvių

GERESNIŲ Namų Statytojų pasirenka MONCRIEF ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

THE MONCRIEF CO. MEDINA, O

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudose, insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Wilkis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė

Aldona Wilkiss - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. Henderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue Endicott 1-1768

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDERSON 1-6344. Redaktorius Balys GAIDZIONAS (buto telefonas: GARFIELD-1-7406).

Vieni apie akėčias, kiti apie vežėčias...

REAKCIJA PRIES BALFO PATVARKYMĄ

BALFo atsisakymas priimti ir persiųsti Vasario 16 gimnazijai pirktų namų reikalams aukas išaukė visuomenėje reakciją, kuri vis auga. Šitas klausimas dabar nutelbia visus kitus visuomeninius ir kultūrinius reišlus, absorbuodamas visų dėmesį. Viešose diskusijose ir spaudoje pasigirdę balsai yra nukreipti prieš BALFo paskelbtą nusistatymą. Jie skiriasi tarp savęs tik tuo, kad vieni jų kaltina dėl tokio griežto ir nepagrįsto patvarkymo BALFo direktoriata, o kiti, nurodę, kad BALFo direktoriatas tokio nutarimo nėra priėmęs, klausia, kieno patvarkymu BALFas atsisakė priimti aukas Vasario 16 gimnazijai pirktiems namams?

Trumpai sakant, diskusijos vyksta dviem pagrindiniais klausimais: 1. Kas nutarė Vasario 16 gimnazijai pirktiems namams nepriimti ir nepersiųsti aukų? 2. Kodėl toks nutarimas padarytas?

Gal griežiausiai šiuo reikalu bus pasisakęs J. Cicėnas praėjusių metų gruodžio 21 d. Naujų Nr. 229, kur jis rašo: „Skaidu, kad BALFo nutarimas priimtas vienbalsiai. Vadinas, ir tremtiniai, įkorpę į Balfo viršūnes pasijunta esą turtingi dėdės ar seneliai, ir, akimirks nuotikių vedami, žaidžia iš dolių padaryta vėduoklė: — galui duoti, galui neduoti, pašokinėk — padainuok, jei patiks, gausi...“

Bent ligi šiol BALFo poziciją gynė tik BALFo pirmininkas kan. J. Končius, kuris š. m. sausio 11 ir 12 d. Naujų Nr. 8 ir 9 atspausdino Vasario 16 gimnazijai Remti Komisijos pranešimą, labai neigiamai nušviečiantį Vasario 16 gimnazijai pirktų namų reikala. (Buvo išsiuntinėtoms visoms redakcijoms. Red.) BALFo direktoriai spaudoje dar nepasisakė, bet girdėti, kad jie jau aiškinasi reikalą savo tarpe. Visuomenės simpatijos aiškiai linksta PLB Vokietijos Krašto Valdybos pusėn, prie kurių ir jos suorganizuota gimnazija tas BALFo patvarkymas nukreiptas. Namų išpirkimui ir jų įrengimui gimnazijos reikalams aukos plaukia PLB Vokietijos Krašto Valdybos nurodytais kanalais.

A. BAČJULIS

PASAKA APIE AKĖČIAS IR VEŽĖČIAS

Aiškinimasis, kas nutarė, kad BALFas toliau nepriims aukų Vasario 16 gimnazijai pirktų namų reikalams primena pasaką apie akėčias ir vežėčias. Kai vieni turi galvoje BALFo direktoriato nutarimą, tai kiti ima BALFo administracijos komunikatą apie tą nutarimą ir mano, kad tai yra tolygūs, pilnai pasidengę dalykai. Iš tikro taip nėra. Ne direktoriato nutarime, bet administracijos komunikate pasakyta, kad BALFas namų reikalams aukų toliau nepriims ir nepersiųsi.

Šiuo atžvilgiu pirmoji nuostata Dirva, kuri praėjusių metų gruodžio 10 d. numeryje paskelbė BALFo komunikatą apie direktorių tarybos nutarimą, išskirtą tame komunikate gana ryškiai. To nepastebėjusi, ji palaikė visą komunikatą direktorių tarybos nutarimu ir todėl redakcijos pastaboje pažymėjo: „Gaila, kad šiame nutarime nepasakoma motyvų, kodėl atsisakė remti pačių namų pirkimą ir net persiųsti aukas“.

J. Cicėnas pernykščių gruodžio 21 d. Naujų Nr. 299 straipsnyje „\$15,000 už Balfo direktorių ambicijas“ padarė tą pačią klaidą, rašydamas: „Visiškai klaidingai, jei neįstytys reikalo, būtų jį rėmęs ir rizikavęs lešomis“. Kitaip sakant, tvirtina, kad Vasario 16 gimnazijai pirktų namų reikalas išties ir nustatytas, jog jų rėmimas yra lėšų mėtymas.

Be greita paaiškėjo, kad kan. J. Končius mestoji korta yra netikra. Tos pačios Naujienos tolimesniuose numeruose atspausdino PLB Vokietijos Krašto Valdybos pastabas dėl Vasario 16 Gimnazijai Remti Komisijos pranešimo. Iš tų pastabų paaiškėjo, kad pranešimas tik keliose vietose yra teisingas. Šiaip jau jis yra per dmi tendencingas. Pavyzdžiui, komisija neteisingai pranešė net pirktų gimnazijai namų augstų skaičių. Ji tvirtino, kad namai yra dviejų augstų, o pasirodė, kad tai netiesa, nes namai turi tris augstus. Panašiai yra ir su kitais dalykais, kurie komisijos nušvesti neteisingai.

Taip atkrito vienintelis motyvas, kuriuo atsisakyta priimti aukas gimnazijai pirktiems namams. Idomu, kas dabar bus — BALFas įsiekos naujų motyvų savo nusistatymui pagrįsti ar atšauks patvarkymą aukų nepriimti ir praneš, kad visuomenė aukas gimnazijos namų reikalams siųstų per BALFą? Žinoma, čia daug pareis nuo to, ką pasakys direktoriai. Jei jie tylės, tai padrąsins BALFo administraciją toliau laisvai tvarkyti BALFo reikalus taip, kaip jos, bet ne visuomenės interesai reikalauja.

jai namus, pastebėdamas, kad „todėl BALFo direktorių susirinkimas, imdamas dėmesin čia išdėstytus pamatavimus, padarė vienbalsiai spaudoje tilpusj nutarimą“. Bet to nutarimo jis išties nepaduoja, lyg džiaugdamasis, kad spauda jį sumaisė su komunikatu apie jį. Ir taip pasidaro pasaka be galo apie akėčias ir vežėčias. Administracijos komunikatą spauda laiko direktorių tarybos nutarimu ir už tai ją puola, pirmininkas gina direktorių tarybą dėl jos nutarimo ir aiškina, kad „tai padaryta ne ambicijom vadovaujantis, kaip mėginama priekaištauti“, lyg nesuprasdamas apie ką čia kalbama, komunikato autoritą šypsoi nekaltai, o direktoriai aiškinasi, kas čia atsitiko...

ŽAIDIMAS NETIKRA KORTA

Pirmininkas kan. J. Končius gana išdidiškai metė paskutinę kortą, skirtą BALFo nusistatymui dėl aukų nepriėmimo gimnazijos namų reikalams apginti. Jis išties paskelbė sausio 11-12 d. Naujų Nr. 8-9 Vasario 16 Gimnazijai Remti Komisijos pranešimą, ilgą, ryškiai neigiamą apie Vasario 16 gimnazijai pirktus namus. Savo paaiškinimuose jis duoda suprastį, kad BALFas pasielgęs labai protingai, nes „būtų susilaukęs nemažų užmetimų, jei neįstytys reikalo, būtų jį rėmęs ir rizikavęs lešomis“. Kitaip sakant, tvirtina, kad Vasario 16 gimnazijai pirktų namų reikalas išties ir nustatytas, jog jų rėmimas yra lėšų mėtymas.

Be greita paaiškėjo, kad kan. J. Končius mestoji korta yra netikra. Tos pačios Naujienos tolimesniuose numeruose atspausdino PLB Vokietijos Krašto Valdybos pastabas dėl Vasario 16 Gimnazijai Remti Komisijos pranešimo. Iš tų pastabų paaiškėjo, kad pranešimas tik keliose vietose yra teisingas. Šiaip jau jis yra per dmi tendencingas. Pavyzdžiui, komisija neteisingai pranešė net pirktų gimnazijai namų augstų skaičių. Ji tvirtino, kad namai yra dviejų augstų, o pasirodė, kad tai netiesa, nes namai turi tris augstus. Panašiai yra ir su kitais dalykais, kurie komisijos nušvesti neteisingai.

Taip atkrito vienintelis motyvas, kuriuo atsisakyta priimti aukas gimnazijai pirktiems namams. Idomu, kas dabar bus — BALFas įsiekos naujų motyvų savo nusistatymui pagrįsti ar atšauks patvarkymą aukų nepriimti ir praneš, kad visuomenė aukas gimnazijos namų reikalams siųstų per BALFą? Žinoma, čia daug pareis nuo to, ką pasakys direktoriai. Jei jie tylės, tai padrąsins BALFo administraciją toliau laisvai tvarkyti BALFo reikalus taip, kaip jos, bet ne visuomenės interesai reikalauja.

Naurox staiga atsiskak. Jo lūpos išblykškusios. Tikslai trys iš jų eis su manim į pastatą — jis praneša užkimusiu balsu. — Kiti pasiliks gatvėje sargyboje ir akcijos metu neprisileis nieko artyn. Išskyrus keturis transportininkus iš Oppeino, kuriems reikia kiti padėti ant išorinių laiptų. Bet ir tie į pastatą neleidžiami... Apie 5 val. 15 min. visi sėmi, susisėpė į apsiastus, aplėdžia viešbutį. Jie susėda į mašiną ir sustoja mažam skersgatvyje, netoli radiofono. Apsiaustai pasilieka mašinos. Tada jie skubiai patraukia pastato link.

Seniausias ir gražiausias ilius truočias lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius
A. VANAGAITIS
Kaina metams \$3.00
Sustipažinti siunčiamas
dovanai.

6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

Buv. Egipto karalius Farukas, gerai apsirūpinęs, dabar medžioja Austrijoje. Drauge su vokiečių princu Hohenlohe apžiūri nušautą kalną ožį.

Kaip prasidėjo Antrasis pasaulinis karas?

Rašo E. PUSINIS

VII.

Rugpjūčio 31 d., kada viešbutyje Oberschlesischer Hof baigti valgyti pietūs, apie 13 val. kambarinė beldžiasi į duris, kur apsigyvenęs Naujox. Ji paduoda telegramą.

Naujox ją atplėšia. Tylėdamas perskaito du žodžius: „Senelė mirė“.

Lygiai 4 val. p. pietų Naujox pasikviečia visus šešis savo bendradarbius į savo kambarį. Jie, jau išsisėdę, savaite gyvenę laukime ir nežinioje, dabar matuoja iš jo akių, kad atėjus laikas numatytam žygiui.

Dabar atiduokite man visus savo vokiškus dokumentus, — įsako Naujox. — O taip pat ir visus kitus daiktus, kurie tik galėtų įrodyti jūsų Vokietijos pilietybę...

Vyrai tylėdami vykdė įsakymą. Tada Naujox praneša jiems, ką jie turės veikti kelių ateinančių valandų bėgyje.

Jeigu kas nors susimegstu, jei Gleiwitzo policija atvyktų per anksti ir kurį nors iš jūsų areštuotų, tai tas neturi dėti jokių parodymų. Kadangi turime vieną žuvusį, ir kriminalinei policijai noromis nenoromis prisiėsis pradėti tardymą, tai tam reikalui jau sudaryta specialioji komisija, kuriai vadovauja direktorius Nebe. Šioji komisija tučtuojau lektuvu atvyks iš Berlyno ir išims iš vietinių įstai-gų rankų visą reikalą. Kiekvienas, kuris bus areštuotas, gali būti tikras, kad jau po kelių valandų jis pateks į šios specialios komisijos rankas, kuri jį nugabens į Berlyną ir tuojau paleis. Bet iki patekiant į šios komisijos rankas, jis turi laikytis griežiausios paslapties... Šiame didžiajame lagamine randasi drabužiai, kuriuos jūs turėsite devėti užpuolimo metu.

Be to kielvienas jūsų gaus ir po ginklą. Dabar persirenkite, o einant per viešbutį ir auto mašiną, užsilvilkite apsiastus. Kol vyrai keičiasi į tikrus lenkų banditus, kol persirengę nuplyšusiais rūbais, Naujox tylėdamas ir susimastęs stovi prie lango.

Pro jo akis prabėga visi įvykiai nuo pat pirmo pasikalbėjimo su Heydrichu rugpjūčio pradžioje. Jis lyg mato Heydricho šaltą, ploną veidą, kuris liudija, kad jo savininkas nepažįsta pasigalėjimo ir sąžinės graužimo. Ir jam neduoda ramybės vienamintis, viena vienintelė mintis...

Ką darys Heydrich ir ką jis galėtų daryti, kad jis, Naujox, ir jo šeši vyrai tikrai ir amžinai tylėtų apie akciją, kuri vyks po 5 v. 30 m. vakaro? Kiekvienas, kuris pažįsta Heydrichą taip, kaip jis, gali ateiti į galvą, kad kaip tik tuo pat metu, kur nors kitur, gali būti parengta kita, dar patikimesnė grupė, kuri vienu metu atvyks prie radiofono ir po jo grupės atlikto žygio su likviduos jį, Naujox ir visus jo vyurus...

Naujox staiga atsiskak. Jo lūpos išblykškusios.

Tikslai trys iš jų eis su manim į pastatą — jis praneša užkimusiu balsu. — Kiti pasiliks gatvėje sargyboje ir akcijos metu neprisileis nieko artyn. Išskyrus keturis transportininkus iš Oppeino, kuriems reikia kiti padėti ant išorinių laiptų. Bet ir tie į pastatą neleidžiami... Apie 5 val. 15 min. visi sėmi, susisėpė į apsiastus, aplėdžia viešbutį. Jie susėda į mašiną ir sustoja mažam skersgatvyje, netoli radiofono. Apsiaustai pasilieka mašinos. Tada jie skubiai patraukia pastato link.

Trys vyrai pasilieka gatvėje, o Naujox su kitais trimis bėga laiptais augstyn. Visame name pasilikę tikslai keli technikai ir durininkas. Tie staiga atsiduria prieš pištelių vamdžius, mirtinai išsigandę pakelia rankas ir pasiduoja be pasipriešinimo. Juos visus tuojau užrakina rūsyje. Tada Naujox atgabentais radijo technikas imasi įsiekoti mikrofono, bet tuoj išblyškęs atsisgręžia į akcijos vadą.

Sturmabannfiureri, jis mikčioja. — Nėra jokios galimybės iš čia įsijungti į Breslaus programą. Apie tai jie Berlyne nepagalvojė...

Naujox keikiasi.

— Bet nuo to priklausom viskas... Viskas, viskas... Apie ką jie ten, Berlyne, galvoja? Technikas mikčioja.

— Yra dar viena galimybė. Tai mikrofonas per kurį perduodamos oro žinios. Bet tai bus tikrai Gleiwitzo klausytojams. Per tą laiką turui įsijungti Breslau stotį.

— Gerai — atkerta Naujox. — Tai pradėkite, dėl Dievo, pradėkite...

Tučtuojau prie mikrofono atsiranda lenkiškai kalbantysis ir sujaukintas pyla savo lenkiškai prakalbą. Toji tęsiasi 3-4 minutes. Per tą laiką Naujox ir kiti šaukdo iš pistolečių, kad klausytojai girdėtų šūvius. Tuo pat metu šaudymas vyksta ir gatvėje.

Baigta — praneša Naujox. „Lenkas“ kaip tik užbaigė savo kalbą. Visi bėga laukan, į gatvę.

Prie įėjimo, ant laiptų, guli jaunas vyras, apie 30 metų. Jis aprengetas nešvarių lenkiškų apsiastu, ilgais batais, tokiais, kokius nešioja lenkai. Jo plaukai šviesi, o veidas viskas kruvinas. Jis dar gargaliuoja priešmirtinėje agonijoje.

Naujox bėga toliau, o kiti jį seka. Visur pradeda atsidarinėti langai. Šaudymas prisivilioja žiūrovus. Tačiau septyni vyrai, netrukdomi, pasiekia savo mašiną ir visu greitumu skuba iš miesto. Ant plento sustoja, pasukdami grįžta į Gleiwitzą ir išlipa prie viešbučio, lyg nieko nebūta. Viešbutis pastatytas ant kojų. Visų gyventojų veiduose matosi įniršimas ir neapykanta lenkams.

Naujox pailsęs nusišypso ir paprasčia telefonu sujungti su Berlynu. Prie aparato stovi Heydrich. Dabar kaip tik 8 val. vakaro. Naujox lėtai ir aiškiai taria:

— Laidotuvis įvyko.

Po to jis jau nori pakabinti ragelį. Tačiau iš laido pasigirsta pykčio užkimęs balsas.

Tai šlykščiausias melas, ko-ki bet kada esu girdėjęs. Visą laiką sėdžiu prie radijo, ir iš Breslau-Gleiwitz stočių nesu nieko kito girdėjęs, kaip tik maršus, maršus, maršus...

Naujoxui užkerta žada. Bet tada jis supranta padėtį. Jis prisimena nalauktą kliūtį su mikrofonu. Vėl jis prikiša ragelį prie burnos.

As/ čia telefonu negaliu viską išpasakoti, — jis prataria nuvargusiu balsu. — Bet prašau patikėti mano žodžiams: senelės laidotuvis įvyko...

Kai po dviejų valandų Naujox skuba į Berlyną, keliai perpildyti motorizuotais daliniais, kurie rieda į rytus ir pietryčius. Anksti rytą bus puolama Lenkija.

O kai jis kitą rytą praskleim, susisėpė į apsiastus, aplėdžia viešbutį. Jie susėda į mašiną ir sustoja mažam skersgatvyje, netoli radiofono. Apsiaustai pasilieka mašinos. Tada jie skubiai patraukia pastato link.

ARCHITEKTAS DR. S. KUDOKAS.

sausio mėn. 21 d. Columbus, Ohio, išlaikė valstybinius egzaminus ir gavo architekto praktikos teises.

Dr. S. Kudokas yra baigęs Meno Mokyklą Kaune, architektūros augštuosius mokslus baigęs Italijoje, Romoje. Baigęs studijas dirbo Kauno miesto valdyboje, dėstė Augštesniojo Technikos Mokykloje, buvo Vytauto Didžiojo Universiteto docentas — architektūros katedros vedėjas.

Kaune ir kitose Lietuvos vietose yra pastatęs eilę mokyklinių pastatų, karininkų ramovę Kaune, bažnyčių ir kitų bažnyntinių pastatų. Čia Amerikoje jau pastatyta Clevelande naujosios parapijos bažnyčia, keletas namų. Greit išgarsime ir apie kitus Dr. S. Kudoko suprojektuotus darbus. Mums malonu, kad mūsų tautiečiai sugeba prasikinti savos profesijos kelius ir atiduoti vertingą įnašą šios šalies gyvenime.

Apdovanoti, pakelti laipsniuose

L.S.S. 35-mečio proga Tarybos Pirmija pagal Seserijos Vyriausiosios Skautininkės ir Brolijos Vyriausiojo Skautininko pristatymus ypatingai atžymėjo Lietuvos skautijai atsidavusius asmenis bei skaučių ty vadus.

PADEKOS ORDINU apdovanoti: vyr. sktn. K. Grigaitis, Toronto, skautų rėmėjai — B. Gaidžiūnas ir P. Drasutis, Clevelande, ir J. Vaicaitis, Sydney, Australija.

LELIJOS ORDINU apdovanoti: vyr. sktn. K. Grigaitis, Toronto, skautų rėmėjai — B. Gaidžiūnas ir P. Drasutis, Clevelande, ir J. Vaicaitis, Sydney, Australija. UŽ NUOPELNUUS ordinu apdovanoti: torontiečiai — sktn. J. Danaitis, pasktn. J. Gaizutis, pasktn. Vl. Morkūnas ir valt. V. Sendžikas; pasktn. O. Gešventas, London, Ont., Kanadoje; ir chigagiečiai — vyr. valt. A. Levanas, sktn. J. Kaunas ir sktn. P. Nedzinskas.

TEVYNES SŪNAUS žymeniu apdovanoti: vyr. sktn. K. Dikšaitis ir vyr. sktn. A. Cernius, abu Vokietijoje. PAZANGUMO žymeniu ap-

ten ir žinių, kad tuo pat metu reguliari lenkų kariuomenė kuopa, į pietus nuo Dreilindeno, peržengusi Vokietijos sieną, J. atmušta tikslai po ilgesnio susišaudymo. Lenkų kuopa palikusi didesnę skaičių žuvusiųjų. Tarp tautinės spaudos atstovai Vokietijoje maloniai prašomi apžiūrėti kovos lauką ir įsitikinti. Naujox paleidžia laikraštį iš rankų ir jo sustingęs žvilgnis sustoja vienam taške.

O motorai rieda ir rieda rytų link. Ir visuose Vokietijos radiofonuose skamba maršai, maršai, maršai... (Pabaiga)

DR. S. TAMOŠAICIUI IR PONIAI

švenčiantiems 25 metus profesinio ir vedybinio gyvenimo sukaktį, siunčiame geriausias sveikinius

J. J. BAČIONAL,

Tabor Farm, Sodus, Mich.